

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

**Hospodářské partnerství Evropské unie
a Japonska**

EU-Japan Economic Partnership

Nicola Krausová

Plzeň 2019

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta ekonomická

Akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Nicola KRAUSOVÁ**

Osobní číslo: **K16B0118P**

Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**

Studijní obor: **Management obchodních činností**

Název tématu: **Hospodářské partnerství Evropské unie a Japonska**

Zadávací katedra: **Katedra marketingu, obchodu a služeb**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Zpracujte teoretický úvod do problematiky mezinárodních ekonomických vztahů.
2. Charakterizujte ekonomickou situaci v Evropské unii a Japonsku.
3. Analyzujte ekonomickou spolupráci Evropské unie a Japonska.
4. Zhodnoťte přínosy ekonomické spolupráce Evropské unie a Japonska pro Českou republiku.

Rozsah grafických prací: **neuveden**
Rozsah kvalifikační práce: **40-60**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury:

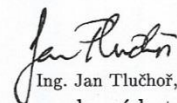
- **KUBIŠTA, Václav.** *Mezinárodní ekonomické vztahy.* Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-191-5.
- **LACINA, Lubor, Petr STREJČEK a Petr BLÍŽKOVSKÝ.** *Učebnice evropské integrace. 4. přepracované a aktualizované vydání.* Brno: Barrister & Principal, 2016. ISBN 978-80-7485-104-9.
- **STUHLÍKOVÁ, Zuzana.** *Japonská ekonomika ve 21. století: trendy a problémy.* Praha: Oeconomica, 2014. ISBN 978-80-245-2030-8.
- **ŠTĚRBOVÁ, Ludmila.** *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století.* Praha: Grada, 2013. Expert. ISBN 978-80-247-4694-4.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Hana Kunešová, Ph.D.**
Katedra marketingu, obchodu a služeb

Datum zadání bakalářské práce: **23. října 2018**
Termín odevzdání bakalářské práce: **23. dubna 2019**

Doc. Ing. Michaela Krechovská, Ph.D.
děkanka

Ing. Jan Tluchoř, Ph.D.
vedoucí katedry

V Plzni dne 23. října 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Hospodářské partnerství Evropské unie a Japonska“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí bakalářské práce, za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne 11. 4. 2019

.....

podpis autorky

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí bakalářské práce, paní Ing. Haně Kunešové, Ph.D., za hodnotné rady a za čas a ochotu, kterou mi věnovala při vypracování této bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala mé matce Jindře Třešňákové, která byla při psaní bakalářské práce mojí největší oporou.

Obsah

Úvod	8
1. Mezinárodní obchod a obchodní politika	9
1.1 Mezinárodní obchod.....	9
1.2 Obchodní politika.....	10
1.3 Společná obchodní politika Evropské unie	13
2. Ekonomická charakteristika Evropské unie a Japonska	16
2.1 Evropská unie.....	16
2.1.1 Zapojení Evropské unie do mezinárodního obchodu	17
2.2 Japonsko	18
2.2.1 Zapojení Japonska do mezinárodního obchodu	19
2.3 Porovnání ekonomik Evropské unie a Japonska.....	20
3. Ekonomické vztahy Evropské unie a Japonska.....	23
3.1 Významné milníky ve spolupráci Evropské unie a Japonska	23
3.2 Významné milníky ve spolupráci České republiky a Japonska	25
3.3 Obchodní vztahy mezi Evropskou unií a Japonskem	25
3.3.1 Význam Japonska pro Evropskou unii	25
3.3.2 Význam Evropské unie pro Japonsko	29
3.3.3 Obchodní vztahy Japonska a České republiky	33
3.3.4 Podpora česko-japonských obchodních vztahů.....	35
4. Dohoda o hospodářském partnerství Evropské unie a Japonska.....	37
4.1 Obsah Dohody o hospodářském partnerství	37
4.2 Přínosy Dohody pro Evropskou unii.....	43
4.3 Přínosy Dohody pro Českou republiku	45
Závěr.....	48
Seznam obrázků.....	50
Seznam tabulek.....	51

Seznam použitých zkratek.....	52
Seznam použitých zdrojů	53
Abstrakt	58
Abstract.....	59

Úvod

Předložená bakalářská práce se zabývá hospodářským partnerstvím Evropské unie a Japonska. Cílem práce je charakterizovat ekonomickou, zejména obchodní, spolupráci Evropské unie a Japonska a zhodnotit její přínosy pro Evropskou unii i pro Českou republiku. V rámci uvedeného cíle je práce zaměřena zejména na Dohodu o hospodářském partnerství mezi Evropskou unií a Japonskem (*EU – Japan Economic Partnership Agreement*, dále jen Dohoda) a její předpokládané dopady na Evropskou unii a českou ekonomiku.

Bakalářskou práci tvoří tři kapitoly. První kapitola se věnuje teoretickému vymezení mezinárodního obchodu a obchodní politiky včetně obchodní politiky Evropské unie. Za účelem této práce byly definovány mezinárodní ekonomické vztahy, se zaměřením na volný pohyb zboží a služeb, kterých se tato přímo týká Dohoda. Kapitola týkající se obchodní politiky definuje její cíle, nástroje a formy mezinárodních ekonomických vztahů. Dále je definována společná obchodní politika Evropské unie společně se svými cíli a nástroji.

Druhá kapitola je zaměřena na ekonomickou charakteristiku Evropské unie a Japonska. V kapitole jsou uvedeny základní informace a statistická data o obou subjektech a jejich zapojení do mezinárodního obchodu. Součástí kapitoly je komparace Evropské unie a Japonska podle základních makroekonomických ukazatelů.

Obsahem třetí kapitoly jsou ekonomické vztahy Evropské unie a Japonska. V úvodu kapitoly jsou vymezeny nejdůležitější milníky ve spolupráci obou celků. Kapitola také hodnotí význam vzájemných obchodních vztahů EU a Japonska pro oba ekonomické celky, a také charakterizuje obchodní vztahy Japonska a České republiky.

Zásadní kapitolou bakalářské práce je kapitola čtvrtá, která analyzuje Dohodu o hospodářském partnerství mezi Evropskou unií a Japonskem, vymezuje její obsah a přínosy pro Evropskou unii a Japonsko.

Při zpracování teoretických východisek ke stanovenému tématu byla použita metoda rešerše, která zahrnovala studium relevantní odborné literatury a vyhodnocování získaných poznatků. V dalších částech práce byly použity metody deskripce, komparace a analýzy, které zahrnovaly sběr kvalitativních a kvantitativních dat, jejich porovnání, vyhodnocování a vyvozování závěrů. Kvalitativní a kvantitativní data byla čerpána z českých a zahraničních zdrojů, dokumentů Evropské unie, vládních webových stránek Japonska a České republiky a dalších webových stránek, zejména z portálu Businessinfo.cz a Euroskop.cz.

1. Mezinárodní obchod a obchodní politika

1.1 Mezinárodní obchod

Mezinárodní obchod je jedna z forem mezinárodních ekonomických vztahů. Pod pojmem „zahraniční (mezinárodní) obchod“ se rozumí „směna zboží nebo služeb za peníze nebo za jiné zboží (tj. barterový obchod) mezi státy, regiony, kontinenty nebo ve světovém měřítku. Předmětem zahraničního obchodu jsou výrobky (komodity) a služby (např. přeprava zboží, pojištění, obchod licencemi, patenty, služby spojené s cestovním ruchem, tj. tzv. neviditelný obchod)“ (Is mendelu.cz.). Kubišta (1999, s. 12) uvádí, že mezinárodní obchod je „směna reprodukovatelných statků jedné země s jinými státy, což umožňuje překonávat bariéry domácích ekonomických omezení“.

Úlohy mezinárodního obchodu leží ve dvou rovinách – v rámci národní ekonomiky a světové ekonomiky. Mezinárodní obchod v národní ekonomice má funkce transformační (přeměna struktury tuzemské výroby na požadovanou strukturu z hlediska výrobního a spotřebního užití), harmonizační (zajištění efektivního chodu národní ekonomiky například prostřednictvím souladu nabídky a zahraničně-obchodními aktivitami státu), transmisní (zvýšení mezinárodní konkurenceschopnosti ekonomiky prostřednictvím přenosu informací, kritérií a stimulů ze světa do ekonomiky daného státu), růstové (stimulace růstu HDP prostřednictvím mezinárodního obchodu a utváření optimálního profilu ekonomiky) a funkci vyrovnávání trhu (zajištění souladu mezi nabídkou a poptávkou v ekonomice). Ve světovém měřítku má mezinárodní obchod funkcí značně více – zajištění souladu mezi strukturou světové nabídky a poptávky, přeměna světového výrobního sortimentu, přispění k vyrovnání trhů, přínos informací a technologií mezi ekonomikami (Štěrbová, 2013).

Základními formami mezinárodních ekonomických vztahů jsou mezinárodní pohyb zboží, služeb, kapitálu, pracovních sil a vědeckých poznatků a informací. Příčiny rozvoje mezinárodních ekonomických vztahů jsou různé – pohyb zboží a služeb je zapříčiněn především existencí absolutních a komparativních výhod, dále také monopolem přírodních podmínek či odlišnými preferencemi spotřebitelů. Formou pro mezinárodní pohyb zboží a služeb je především export a import, menší roli zde hraje reexport. Exportem se rozumí vývoz zboží nebo služeb do zahraničí, může být buďto přímý (vývoz tuzemského vývozce přímo k zahraničnímu odběrateli) nebo nepřímý (mezi tuzemského vývozce a zahraničního odběratele vstupuje zprostředkovatel, který vyžaduje marži). Import je inverzním pojmem

k exportu – dovoz zboží či služeb ze zahraničí, a stejně jako export může být přímý (tuzemský odběratel nakupuje v zahraničí přímo od zahraničního dodavatele) a nepřímý (do vztahů vstupuje zprostředkovatel). Reexport je pouze přepravej zboží, které bylo nakoupeno, do dalších zemí (Machková, 2010).

Příčina mezinárodního pohybu kapitálu vyplývá hlavně z odlišné míry zhodnocení kapitálu v jednotlivých zemích, s čím úzce souvisí maximalizace zisku. Pohyb pracovních sil může mít příčiny ekonomické (výše mezd, volná pracovní místa a úroveň nezaměstnanosti) a neekonomické (přírodní katastrofy, rasové či náboženské předsudky či slučování rodin). Pohyb vědeckých poznatků a informací se rozvíjí po 2. světové válce, zatím nepředstavuje významný podíl na celkové světové hodnotě, nicméně se velmi dynamicky rozvíjí (Samuelson a Nordhaus, 2013). Tato bakalářská práce se zaměřuje pouze na pohyb zboží a služeb, kterými se zabývá Dohoda.

1.2 Obchodní politika

Obchodní politika je definována různými způsoby, její vymezení je však v různých definicích velmi podobné. Svatoš (2009, s. 29) uvádí, že obchodní politika je „součástí státní regulace vnějších ekonomických vztahů, která je poplatná časem a zároveň reflektuje celkovou hospodářskou politiku země a její hospodářskou situaci“. Obchodní politiku je také možno chápat jako „obchodní jednání národní ekonomiky se svým okolím, tj. s jednou či více jinými národními ekonomikami“ (Štěrbová, 2013, s. 15). Tato definice spíše odpovídá obchodním vztahům a jednání státu, pro rozšíření náhledu na obchodní politiku zde byla ponechána. Velká ekonomická encyklopedie (Žák, 1999, s. 497) definuje obchodní politiku jako: „souhrn opatření státu ve sféře obchodu zbožím a poskytováním služeb se zahraničím, v širším pojetí jsou součástí této politiky také opatření uvnitř země, chápána jako opatření na podporu vývozu“. Podle Fojtíkové (2009, s. 4) je obchodní politika „souhrn veškerých zásad a opatření, které stát provádí v oblasti mezinárodních obchodů s použitím obchodně politických nástrojů. Tato politika je, společně s fiskální, měnovou, sociální a dalšími politikami, hlavním nástrojem hospodářské politiky státu“. V této bakalářské práci je termín obchodní politika chápán podle definice autorky Fojtíkové.

Stát může pro dosažení cílů dané obchodní politiky používat různé nástroje. **Autonomní nástroje** představují opatření přijatá za účelem ochrany domácího výrobce, resp. omezení konkurenčního dovozu či podpora vývozu tuzemského výrobce (Fojtíková, 2009).

Tyto nástroje se dělí na dvě kategorie – tarifní a netarifní nástroje. Tarifními nástroji se rozumí především clo, dále také celní kvóty, množstevní omezení dovozu se sníženou celní sazbou, celní stropy - umožňující dovoz určitého množství vybraného zboží se sníženou celní sazbou, avšak tato snížená celní sazba může být uplatňována i po překročení hranice množství importovaného zboží (Kubišta, 1999). Mezi netarifní nástroje patří množstevní omezení, především v podobě vývozních a dovozních kvót, pro které je nutností licence umožňující spolupráci s danou zemí. Do netarifních nástrojů spadají také opatření fiskální politiky a devizového režimu, které se dají chápat jako omezení transferu kapitálu a devizovou regulaci. Hlavním cílem tohoto nástroje je zvýšení konkurenceschopnosti a snížení nákladů pro tuzemské výrobce. Součástí netarifních nástrojů jsou také technické překážky, které naopak vedou ke snížení konkurenceschopnosti a zvýšení nákladů, které jsou vázané na dovážené výrobky (Fojtíková, 2009). Tato opatření jsou pro členské státy Světové obchodní organizace (World Trade Organisation, dále jen WTO) jednotná a k rozhodnutí státu může dojít tudíž pouze v souladu se stanovenými pravidly.

Za **smluvní nástroj** je považována mezinárodní smlouva, která patří mezi nejstarší formy smluvních nástrojů. Je základním prostředkem pro komunikaci mezi státy, které spolu obchodují. Obchodní smlouvy jsou nejčastěji členěny podle počtu zúčastněných stran (většinou se uzavírají smlouvy dvoustranné, nicméně stále může nastat situace pro mnohostrannou smlouvu, která spojuje více signatářů), podle množství omezení přístupu k nim (může být otevřená, polootevřená nebo uzavřená – každý z těchto druhů následně umožňuje zapojit se do smluvních závazků) či podle předmětu úpravy (zabývající se spoluprací, ochranou práv duševního vlastnictví, unifikací soukromých vztahů). Pro rozvoj mezinárodního obchodu mají velký význam dvoustranné nebo vícestranné smlouvy o volném obchodu. Tyto smlouvy uzavírá také Evropská unie se státy, které mají významný podíl na unijním exportu a importu. Uzavřené smlouvy jsou po schválení závazné pro všechny členské státy Unie z důvodu uplatňování Společné obchodní politiky Evropské unie (viz podkapitola 1.3).

Mezi hlavní úkoly obchodní politiky patří zajištění poměrnosti a vzájemnosti v ekonomických vztazích, ovlivnění velikosti vývozu a dovozu zboží, územní i komoditní struktury zahraničního obchodu a zároveň tvorba institucí pro rozvoj a udržení vztahů se zahraničím (Fojtíková, 2009). Přístup států k plnění těchto úkolů se projevuje v různé míře preference základních směrů obchodní politiky, které tvoří liberalismus a protekcionismus.

Oba dva přístupy (liberální i protekcionistický) mají pro ekonomiku státu výhody i nevýhody, proto je nutné, aby stát v rámci jejich prosazování zvažoval dopady, a to nejen ekonomické, ale také sociální.

V obchodní politice je **liberalismus** chápán jako: “odstranění překážek obchodu, tj. klasických obchodních bariér tarifního i netarifního charakteru” (Štěrbová, 2013, s. 104). Odstraňování obchodních překážek je prováděno na národní úrovni státem, který k liberalizaci svého zahraničního obchodu může být zavazován mezinárodními smlouvami nebo členstvím v mezinárodní organizaci (např. Světové obchodní organizaci). Liberalismus se uplatňuje také na nadnárodní úrovni v obchodní politice integračních celků. Příkladem jsou výše zmíněné dohody Evropské unie o volném obchodu, které v nedávné době EU uzavřela například s Kanadou a také s Japonskem. Pozitivním dopadem liberální obchodní politiky je rozšiřování trhu, který je díky zahraničním dodavatelům více různorodý, a současně tak vytváří prostor pro snižování cen a zvyšování konkurenceschopnosti. Významným pozitivním dopadem liberální obchodní politiky mezi smluvními ekonomickými celky (státy nebo integračními seskupeními) je rozšíření trhu pro exportéry, kteří mohou vyvážet své produkty na trhy smluvních zemí za výhodnějších podmínek. Tato skutečnost jim umožňuje zvyšovat export, dosahovat vyšších tržeb a zisků, využívat úspory z rozsahu, zaměřit se na specializaci a zvyšovat tak produktivitu práce apod. Podmínkou pro úspěšné působení na zahraničních trzích je však konkurenceschopnost vyvážené produkce. Za negativum liberální obchodní politiky je bráno zvyšování nezaměstnanosti, jelikož dominantnější zahraniční dodavatelé mohou vytlačovat z trhu domácí výrobce, kteří nejsou dostatečně konkurenceschopní. Dominantní typ dodavatele by mohl být současně potencionálním rizikem v podobě monopolního ovládnutí trhu. Liberalizace často vede až k dohodám o volném obchodu – příkladem je Dohoda o hospodářském partnerství mezi Evropskou unií a Japonskem, která byla schválena v roce 2018.

Protekcionismus v obchodní politice představuje pomyslný opak k liberalistickému přístupu. “Podstatou je snaha ochránit domácího výrobce před zahraniční konkurencí” (Fojtíková, 2009, s. 7). Hlavní roli v tomto přístupu hraje stát, který prostřednictvím intervenčních opatření provádí různé zásady k omezení zahraničních dodavatelů. Opatření mohou mít podobu buďto importních omezení, nebo opatření zaměřených na podporu exportu. Stát se snaží chránit svůj trh prostřednictvím mnoha nástrojů – cly, mimocelními bariérami, jako jsou kvóty nebo dobrovolné exportní restrikce, či technickými překážkami

dovozu. Technické překážky obchodu mohou být věcné (kontrolování zboží na hranicích mezi státy Evropské unie), fiskální (úroveň přímých a nepřímých daní, především daně z přidané hodnoty) či technické (odlišnost národních technických norem členských států Evropské unie) (Štěřbová, 2014). Kladná stránka protekcionistické obchodní politiky se zakládá právě na ochraně domácího trhu, který díky tomu udržuje a vytváří pracovní pozice. Zápornou stránkou protekcionistické obchodní politiky je především omezení možnosti komparativní výhody, která je snížena z důvodu nižšího počtu výrobců na trhu. Současně může také docházet k pomalejšímu technickému vývoji v zemi v důsledku chybějícího nebo slabého tlaku konkurence. Protekcionistická politika je označována za jednu z příčin válek – zastánci této teorie odkazují především na válečné spory mezi evropskými zeměmi na přelomu 17. a 18. století, jejichž obchodní politiky byly z velké části protekcionistické.

1.3 Společná obchodní politika Evropské unie

Společná obchodní politika (dále pouze jen SOP) se začala uplatňovat v bývalém Evropském hospodářském společenství v roce 1968 (Euroskop.cz, 2018h). Od svého zavedení se stala výlučnou pravomocí EHS, což pro členské státy znamenalo, že nesmějí provádět nezávislou obchodní politiku se zahraničními státy, či vytvářet své obchodní vztahy kompletně samostatně. Vznik společné obchodní politiky EHS byl v roce 1968 spojen s přechodem EHS do vyššího stupně mezinárodní ekonomické integrace – celní unie – která vznikla v EHS 1. 7. 1968. Charakteristickým znakem celní unie je společná celní politika integračního celku včetně společného celního sazebníku (Kunešová, 2005).

Kučerová (2010, s. 177) charakterizuje SOP jako dílčí část vnějších ekonomických vztahů. Podle uvedené autorky v Evropské unii existuje „oblast vnějších ekonomických vztahů, která se sestává ze čtyř základních součástí, které ale tvoří nedílnou množinu aktivit, protože se prolínají: SOP, asociační politiky, rozvojové politiky a přidružení zámořských zemí a území.“ V současné Evropské unii je SOP dle čl. 3 Smlouvy o fungování EU stále zařazena do výlučných politik EU a je vymezena v čl. 207 jako: „prosazování jednotných zásad, zejména v rámci celních sazeb, uzavírání celních a obchodních dohod týkající se obchodu se zbožím a službami, obchodní aspekty duševního vlastnictví, sjednocování liberalizačních opatření, vývozní politiku a opatření na ochranu obchodu“.

Evropská unie má dle čl. 3 Smlouvy o fungování EU výlučnou pravomoc v těchto oblastech: celní unie, stanovení pravidel hospodářské soutěže nezbytných pro fungování

vnitřního trhu, měnová politika pro členské státy (jejichž měnou je euro), zachování biologických mořských zdrojů v rámci společné rybářské politiky a již definovanou SOP. Legislativní záležitosti v Evropské unii řídí Evropská komise, která připravuje návrhy smluv, včetně obchodních smluv, a předkládá je ke schválení Radě Evropské unie a Evropskému parlamentu (Lacina a Ostřížek, 2011). Iniciace tvorby návrhu však nemusí vzniknout pouze z podnětu Evropské komise, ale také z podnětu jakéhokoliv členského státu či skupiny občanů, která musí být zastoupena minimálně jedním milionem obyvatel. Rozhodování v rámci Evropské unie není s 28 členskými zeměmi snadné, protože každá země má odlišnou politickou a ekonomickou sílu a může mít i odlišné zájmy a cíle.

SOP má několik cílů, kterými jsou (Smlouva o fungování EU 2010, čl. 28, 32):

- harmonický rozvoj světového obchodu,
- postupné odstranění omezení mezinárodního obchodu a přímých zahraničních investic,
- ke snižování celních a jiných překážek.

První z cílů SOP Evropské unie se zakládá na prosazování společných zahraničních zájmů, které mají upevnit postavení Evropské unie a současně také její vyjednávací sílu. Dalším cílem SOP Evropské unie je podpora a ochrana tuzemských výrobců, kteří mohou mít v důsledku otevírání vnitřního trhu EU značné problémy (Kučerová 2010, s. 179).

Nástroje, které využívá SOP Evropské unie, jsou obdobou klasických nástrojů mezinárodní obchodní politiky (kapitola 1.2). V rámci Evropské unie se tyto nástroje dělí dle povahy nástroje (resp. podle cíle daného nástroje) a dle subjektu přijímajícího opatření. V případě nástrojů využívaných podle povahy se jedná o omezení tarifní (cla a dávky s rovnocenným účinkem – o omezení rozhoduje dovozce, zda clo či dávku zaplatí, čímž umožňuje dovoz do daného státu) a o omezení kvantitativní (kvóty a dávky s rovnocenným účinkem – dovoz nad povolenou horní hranici je zakázán). Pokud je využíváno nástrojů podle subjektu přijímající opatření, jedná se o autonomní opatření (autonomní cla, dávky či embargo) a smluvní opatření (smluvní cla, kvóty, obchodní dohody aj.) (Cihelková, Jakš a kol., 2004).

Od roku 2015 je v Evropské unii v účinnosti nová obchodní a investiční strategie – **Obchod pro všechny: Cesta k zodpovědnější obchodní a investiční politice**. Hlavním

cílem této strategie je přinést užitek co nejvíce lidem. Strategie se zakládá na třech zásadách: účinnost, transparentnost a hodnoty. Těmito zásadami se rozumí, že obchodování musí přinášet nové hospodářské příležitosti, jednání musí probíhat otevřeně a podléhat kontrole ze strany veřejnosti, a zároveň je nutné zachování evropských sociálních a regulačních modelů, které slouží k prosazování daných hodnot (Euroskop.cz, 2018j). Dohody, které má tato strategie přinést, se dělí podle svého obsahu následovně:

- dohody o hospodářském partnerství – podpora rozvoje vztahů s obchodními partnery,
- dohody o volném obchodu – vzájemné otevření trhu s možným udělením preferenčního přístupu na trh,
- dohody o přidružení – posílení politické dohody,
- dohody o partnerství a spolupráci – nepreferenční obchodní dohody v rámci širších úmluv.

Evropská unie, jakožto jednotný trh, podporuje liberalizaci obchodu svých členských zemí. Obrázek č. 1 ukazuje posloupnost úrovní, podle kterých jsou vztahy Evropské unie se třetími zeměmi realizovány.

Obrázek 1: Pyramida preferencí vztahů Evropské unie

Zdroj: Alain Boulaz (2005)

2. Ekonomická charakteristika Evropské unie a Japonska

2.1 Evropská unie

Evropská unie je společenství států, které společně tvoří hospodářskou a měnovou unii. V současné době (počátek roku 2019) tvoří Evropskou unii 28 členských zemí, na jaře 2019 se však očekává ukončení členství Velké Británie (Evropská rada a Rada Evropské unie, 2019).

Tabulka 1: Porovnání států Evropské unie dle vybraných ukazatelů v roce 2017

	Počet obyvatel	Velikost HDP (v mil. podle parity kupní síly)	HDP (podle parity kupní síly) na obyvatele k průměru EU (EU = 100)
Evropská unie (28 států)	511 373 278	15 383 066,1	100
Belgie	11 351 727	396 750,4	116,4
Bulharsko	7 101 859	104 660,0	49,3
Česká republika	10 578 820	284 404,3	89,4
Dánsko	5 748 769	221 257,9	127,7
Německo	82 521 653	3 068 325,7	123,6
Estonsko	1 315 635	31 112,2	78,7
Irsko	4 784 383	260 712,8	180,9
Řecko	10 768 193	217 023,2	67,2
Španělsko	46 528 024	1 284 261,7	91,9
Francie	66 804 121	2 086 338,7	103,9
Chorvatsko	4 154 213	76 578,5	61,7
Itálie	60 589 445	1 748 457,5	96,2
Kypr	854 802	21 855,4	84,7
Lotyšsko	1 950 116	38 895,0	66,7
Litva	2 847 904	66 407,7	78,3
Lucembursko	590 667	45 322,9	252,9
Maďarsko	9 797 561	199 028,2	67,7
Malta	460 297	13 707,1	97,5
Nizozemsko	17 081 507	658 284,3	127,9
Rakousko	8 772 865	334 683,7	126,7
Polsko	37 972 964	802 305,2	69,5
Portugalsko	10 309 573	236 759,8	76,5
Rumunsko	19 644 350	367 821,7	62,5
Slovensko	2 065 895	52 748,6	85,0
Slovensko	5 435 343	124 321,6	76,1
Finsko	5 503 297	180 239,7	109,0
Švédsko	9 995 153	365 050,9	120,3
Velká Británie	65 844 142	2 094 069,3	105,6

Zdroj: Eurostat (2019)

Tabulka č. 1 ukazuje, že současná Evropská unie je velmi heterogenním seskupením. Jednotlivé státy se výrazně liší počtem obyvatel, velikostí HDP i ekonomickou úrovní. Nejvíce obyvatel má v Evropské unii Německo, nejméně obyvatel má Malta. Ekonomicky nejsilnějším členským státem Evropské unie bylo dle ukazatele HDP Německo, ekonomicky nejslabším členským státem byla Malta. Budeme-li členské státy srovnávat podle ukazatele ekonomické úrovně – HDP na obyvatele – tak členským státem s nejvyšší dosaženou ekonomickou úrovní bylo Lucembursko, členským státem s nejnižší dosaženou ekonomickou úrovní bylo Bulharsko, které dosahuje pouze 49 % průměru Evropské unie.

Všechny členské státy Evropské unie jsou součástí jednotného trhu Evropské unie, který se vyznačuje volným pohybem zboží, služeb, kapitálu a pracovních sil. Uvedené charakteristiky jsou souhrnně označovány jako „čtyři svobody“ jednotného trhu EU (Kunešová, 2005). Do jednotného trhu Evropské unie jsou zapojené také další evropské státy (Island, Lichtenštejnsko a Norsko), které s Uníí uzavřely dohodu o vytvoření Evropského hospodářského prostoru. Kromě uvedených zemí je má přístup na jednotný trh Evropské unie také Švýcarsko, které není součástí Evropského hospodářského prostoru, ale uzavřelo s Uníí větší počet bilaterálních dohod.

V rámci členských zemí Evropské unie existuje eurozóna, kterou tvoří 19 zemí, které přijaly společnou měnovou politiku a společnou měnu euro. Nad rámec Evropské unie existuje Schengenský prostor, který v roce 2019 zahrnuje 26 států. Tyto státy jsou převážně členskými zeměmi Evropské unie, ale nacházejí se zde i země, které nejsou členy Evropské unie (Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Švýcarsko). Mezi těmito státy je vytvořen vnitřní prostor bez hranic, avšak kontrola na vnějších hranicích schengenského prostoru byla značně zpřísněna. Hlavní přínosem pro země Schengenu je možnost překračovat hranice jednotlivých států, aniž by bylo nutné procházet jakoukoliv hraniční kontrolou.

2.1.1 Zapojení Evropské unie do mezinárodního obchodu

Jakožto největší obchodní uskupení na světě je Evropská unie zároveň jedním z nejdůležitějších dovozních trhů pro více než 100 států. Z hlediska počtu obyvatel, resp. velikosti trhu je Evropská unie největším trhem v rozvinutém světě, z globálního hlediska mají větší trh (více obyvatel) pouze Čína a Indie, které mají více než miliardu obyvatel (tabulka č. 3). V rámci světového exportu se Evropská unie nacházela roku 2017 na 2. místě,

z pozice importu taktéž. Další data k tomuto tématu jsou uvedena v kapitole 2.3, kde jsou porovnány pozice Evropské unie a Japonska ve světové ekonomice.

Tabulka 2: Porovnání Evropské unie se světovými velmocemi v roce 2018

	Velikost HDP v běžných cenách (v mld. USD)	počet obyvatel (v mil.)
Evropská unie	18 769,29	517
Japonsko	5 070,63	126
Čína	13 457,27	1 384
USA	20 513,00	329
Indie	2 689,99	1 334

Zdroj: IMF, World Economic Outlook Database (2018)
Central Intelligence Agency (2018)

Evropská unie v současné době spolupracuje se značným počtem obchodních partnerů, těmi nejvýznamnějšími jsou USA, Čína, Kanada, Rusko a Švýcarsko. V ekonomické oblasti představují USA největšího obchodního partnera Unie, měřeno objemem vzájemné výměny zboží i služeb. Každý den dojde k transakci zboží a služeb v hodnotě 1,7 miliardy eur. Důležitost ekonomických vztahů byla podtržena vytvořením tzv. Transatlantické hospodářské rady (Transatlantic Economic Council, dále jen TEC) v roce 2007 (European Commission, 2018f). Čína představuje pro Evropskou unii největšího obchodního partnera v obchodě se zbožím (celkově na 2. místě za USA), a zároveň Evropská unie nahradila USA na místě největšího obchodního partnera Číny. Deficit vzájemné obchodní výměny na straně Unie se v r. 2015 vyšplhal na 180 mld. eur (Businessinfo.cz, 2018f). Vztahy Evropské unie a Kanady byly v roce 2017 podpořeny Dohodou o ekonomické a obchodní spolupráci. Nicméně, již před uzavřením této dohody byla Kanada pro Evropskou unii 4. největším investorem (Businessinfo.cz, 2018a). Nejvíce diskutovaným tématem mezi Evropskou unií a Ruskem je v současné době energetika a dodávky plynu. Pro Rusko je Evropská unie nejdůležitějším odběratelem surovin, ropy a plynu, určité členské země Evropské unie jsou výhradním odběratelem ruských dodávek. Vztahy v posledních letech velmi ovlivnila anexe Krymu, kvůli které byly na Rusko uvaleny sankce (Businessinfo.cz, 2018d). Spolupráce Evropské unie a Švýcarska se zakládá především na prohlubování vztahů. Švýcarsko je pro Evropskou unii 4. nejdůležitějším obchodním partnerem, což současně dokazuje síť přibližně 180 smluv sloužící k podpoře obchodu mezi stranami (Businessinfo.cz, 2018e).

2.2 Japonsko

Japonsko je konstituční monarchií s nejstarším parlamentním systémem ve východní Asii. Podíl Japonska na celkové populaci tvořil k červenci roku 2018 1,7 % (tzn. 127 mil.

obyvatel), tím se Japonsko řadí na 10. místo v mezinárodním měřítku (Cia.gov., 2019). V současné době je v Japonsku hlavním tématem tzv. Abenomika – ekonomický program, který od roku 2012 prosazuje japonský premiér Šinzo Abe. Ekonomický program zahrnuje tři pilíře. Prvním pilířem je měnový pilíř, který je zaměřen na udržení pozitivní inflace (ukončení dlouhodobé deflace) prostřednictvím expanzivní měnové politiky ze strany japonské centrální banky. Druhým pilířem je fiskální politika, která zahrnuje mimo jiné investice do infrastruktury (především v regionech postižených v roce 2011 přírodní katastrofou v podobě vlny tsunami). Třetím pilířem jsou strukturální reformy a podpora domácího podnikatelského prostředí. Přesto, že je uvedený ekonomický program v současné době účinný, sklízí také vlnu kritiky. Úsilí o oživení regionálních ekonomik zůstává stále značně zpomaleno, zůstává nevyřešena velká nerovnost příjmů, navzdory zlepšení japonské ekonomiky se stále zhoršuje konkurenceschopnost země a také klesá mezinárodní hodnocení japonských univerzit. Realizace opatření v rámci Abenomiky značně pozvedla japonskou ekonomiku, země se však musí také vyrovnat s prudkými změnami ve světě (World Economic Forum, 2018).

2.2.1 Zapojení Japonska do mezinárodního obchodu

Japonsko se dlouhodobě nachází na vrcholu seznamu největších světových vývozců a dovozců – v roce 2018 se umístilo na 4. pozici (Global Edge, 2018). Export této země se zakládá na komoditách, které se v průběhu let mění pouze minimálně. Z celkového vývozu Japonska bylo v roce 2018 vyvezeno 20,9 % vozidel, 20,1 % strojů (včetně počítačů), 14,8 % elektrických strojů a zařízení, 5,6 % optických, technických a zdravotnických přístrojů a 4,1 % železa a oceli (World's Top Exports, 2019). Tyto položky, které byly uvedeny jako příklad zboží, které Japonsko nejčastěji vyváží, tvoří dohromady více než 65 % celkové hodnoty japonského exportu.

Japonsko uplatňuje dvě formy zahraniční ekonomické spolupráce nad rámec WTO (obrázek č. 2), a to spolupráci na základě dohod o volném obchodu (Free Trade Agreement, dále jen FTA) a spolupráci na základě dohod o ekonomickém partnerství (Economic Partnership Agreement, dále jen EPA). FTA je formou spolupráce, která zahrnuje pouze obchod se zbožím. FTA je, coby nástroj podpory zahraničního obchodu, využívána méně. Ukázkou spolupráce na úrovni FTA je Dohoda o zóně volného obchodu s Evropskou unií, kterou se tato bakalářská práce zabývá. EPA upravuje kromě obchodu se zbožím i celou řadu dalších položek včetně služeb, investic, duševního vlastnictví, státních zakázek, aj. Japonsko v oblasti této spolupráce kooperuje především s asijskými zeměmi, od roku 2002 uzavřelo

tento typ dohody se 14 státy a Sdružením národů jihovýchodní Asie. (Businessinfo.cz, 2018b). Pro Japonsko jsou nejbližšími partnery okolní asijské země, resp. země, které jsou součástí Asijsko-pacifického hospodářského společenství (Asia-Pacific Economic Cooperation, dále jen APEC), celkový podíl této spolupráce se pohybuje kolem 55 %. Nejdůležitějším partnerem z těchto zemí je Čína, jejíž rostoucí poptávka významně ovlivňuje japonského export a import (viz kapitola 2.3).

Obrázek 2: Státy FTA a EPA podle dosavadních výsledků jednání (v lednu 2019)

Zdroj: Ministry of Foreign Affairs of Japan (2019)

2.3 Porovnání ekonomik Evropské unie a Japonska

Dle **velikosti trhu** (podle počtu obyvatel) s predikcí na následujících 6 let (tabulka č. 3) je zřejmé, že Japonsko bude přicházet o své rezidenty. Pro Evropskou unii nejsou data o predikci vývoje obyvatel dostupná.

Tabulka 3: Počty obyvatel (v mil.)

	2017	2023*
Evropská unie	514	-
Japonsko	127	124

*predikce IMF

Zdroj: IMF, World Economic Outlook Database (2018)

Dále dle podílu na světovém produktu v procentech, resp. HDP podle parity kupní síly, lze vyčíst, že pro obě ekonomiky tento podíl klesá (tabulka č. 4). Důvodem relativního poklesu podílu obou ekonomických celků na světovém produktu je růst podílu Číny, která posiluje každým rokem o několik procentních bodů.

Tabulka 4: Podíl na světovém produktu (v %)

	2000	2010	2017	2023*
Evropská unie	23,5	18,9	16,5	14,9
Japonsko	6,8	5,0	4,3	3,6
Čína	7,4	13,9	18,2	21,0

*predikce IMF

Zdroj: IMF, World Economic Outlook Database (2018)

Dle **ekonomické úrovně** daných ekonomik lze pozorovat v průběhu posledních let podobnou ekonomickou úroveň i její vývoj (tabulka č. 5). Podle predikce IMF bude v roce 2023 ekonomická úroveň obou celků téměř shodná.

Tabulka 5: HDP na obyvatele v běžných cenách (v USD, dle parity kupní síly)

	2000	2010	2017	2023*
Evropská unie	24 331	33 727	41 339	51 475
Japonsko	26 956	35 149	42 942	51 423

*predikce IMF

Zdroj: IMF, World Economic Outlook Database (2018)

Průměrný roční ekonomický růst obou ekonomických celků ukazuje vyšší ekonomický růst v EU než v Japonsku, což se podle predikce IMF předpokládá i v následujících letech (tabulka č. 6). Oba ekonomické celky přitom mají výrazně nižší ekonomický růst než Čína.

Tabulka 6: Průměrný roční růst reálného HDP (v %)

	2001 – 2010	2011 – 2017	2018 – 2023*
Evropská unie	1,57	1,54	1,83
Japonsko	0,67	1,13	0,67
Čína	10,51	7,57	6,07

*predikce IMF

Zdroj: IMF, World Economic Outlook Database (2019) a výpočty autorky

Ukazatelem pro cenovou stabilitu je průměrná roční míra inflace, která se drží v rámci Evropské unie nad zápornými čísly. Japonsko počátkem nového tisíciletí procházelo deflací, která byla v následujícím desetiletí překonána (tabulka č. 7).

Tabulka 7: Průměrná roční míra inflace (v %)

	2001 – 2010	2011 – 2017	2018 – 2023*
Evropská unie	2,40	1,37	1,98
Japonsko	-0,24	0,55	1,30

*predikce IMF

Zdroj: IMF, World Economic Outlook Database (2019)

Podíl ekonomik na světovém exportu zboží ukazuje zapojení těchto celků do světového exportu. V průběhu let lze pozorovat pokles pozice obou celků v pořadí největších světových exportérů, důvodem je především rychlý růst podílu Číny (tabulka č. 8).

Tabulka 8: Podíl na světovém exportu zboží (v %) a pořadí ve světovém exportu

	2000	2010	2017
Evropská unie*	17,3 (1.)	15,1 (1.)	15,2 (2.)
Japonsko	9,6 (3.)	6,5 (4.)	5,0 (4.)
Čína	5,0 (5.)	13,3 (2.)	16,2 (1.)

*bez vnitroujinních obchodů mezi členy Evropské unie
Zdroje: WTO, International Trade Statistics (2001 and 2011)
WTO, World Trade Statistical Review (2018)

Tabulka č. 9 uvádí zapojení zemí do světového importu. Lze vypočítat, že podíl jak Evropské unie, tak Japonska, na světovém importu klesá. Důvodem je nejen růst podílu Číny, ale také USA.

Tabulka 9: Podíl na světovém importu zboží (v %) a pořadí ve světovém importu

	2000	2010	2017
Evropská unie*	18,3 (2.)	16,5 (1.)	14,7 (2.)
Japonsko	7,2 (3.)	5,8 (4.)	4,7 (4.)
Čína	4,3 (5.)	11,6 (3.)	12,9 (3.)
USA	23,9 (1.)	16,4 (2.)	16,9 (1.)

*bez vnitroujinních obchodů mezi členy Evropské unie
Zdroje: WTO, International Trade Statistics (2001 and 2011)
WTO, World Trade Statistical Review (2018)

3. Ekonomické vztahy Evropské unie a Japonska

Spolupráce mezi Japonskem a Evropskou unií (resp. Evropským hospodářským společenstvím) sahá až do 60. let 20. století, kdy se začala realizovat bez konkrétních regulací. Průlom přinesla až 80. léta, kdy se začaly rychle rozvíjet transnacionální korporace jak v Japonsku, tak v Evropském hospodářském společenství. První smluvní spolupráce se datuje do roku 1991, kdy bylo oficiálně vydáno „**Společné prohlášení o vztazích mezi EHS a Japonskem**“, které definovalo dialog těchto celků a také cíle spolupráce, které souvisely s politickou, ekonomickou a kulturní oblastí. (Euroskop.cz, 2018k). Kooperace v současné době stále pokračuje a rozšiřuje se. Výsledkem je „**Dohoda o hospodářském partnerství**“, která ale není první dohodou, která mezi subjekty Evropská unie a Japonsko vznikla.

3.1 Významné milníky ve spolupráci Evropské unie a Japonska

Vztahy mezi Evropskou unií a Japonskem jsou zakotveny v již zmiňovaném dokumentu „Společné prohlášení o vztazích mezi EHS a Japonskem“ z roku 1991. Následující summit se konal o 10 let později v Bruselu v roce 2001. Toto jednání, které bylo pojmenováno jako „**Akční plán spolupráce mezi Evropskou unií a Japonskem**“ (*An action plan for EU – Japan Cooperation*), dávalo oboustranným vztahům nový impuls, založený na desetileté spolupráci, která byla podle obou subjektů úspěšná. Byly zde projednávány především mezinárodní otázky na téma podpory a obnovy Afghánistánu, vytvoření mezinárodní solidarity v boji pro terorismu či otázka ekonomické situace společně s prudkým zpomalením světového obchodu. Představitelé Evropské unie vyslovili podporu strukturálních reforem v Japonsku, které dle nich byly důležité pro oživení jak japonského hospodářství, tak pro světové ekonomiky. Tehdejší předseda japonské vlády Džuničiró Koizumi vyjádřil své očekávání ohledně zavedení eura a dalšího pokroku v rozšiřování restrukturalizace v Evropské unie (EU-Japan Summit, 2001).

Pro dosažení hluboké a komplexní spolupráce Evropská unie a Japonsko podepsaly následně několik dalších dohod. V roce 2002 vstoupila v platnost „**Dohoda o vzájemném uznávání mezi Evropským společenstvím a Japonskem**“ (*The EU-Japan Mutual Recognition Agreement*). Tato dohoda upravuje obchod zejména telekomunikačními zařízeními a elektrickými výrobky (Ministry of Foreign Affairs of Japan, 2018). Prostřednictvím této dohody Evropská unie a Japonsko podpořily obchod s uvedenými produkty, protože realizace dohody umožnila společně z EU a Japonska snížit náklady spojené s dovozem a vývozem uvedených produktů.

Dalším významným milníkem v rozvoji vzájemných vztahů byla „**Dohoda o spolupráci proti anti-konkurenčním aktivitám**“ (*EU-Japan Agreement on cooperation on anticompetitive activities*) z roku 2003. Podle čl. 1 této dohody bylo jejím účelem „přispět k účinnému prosazování předpisů o hospodářské soutěži každé ze smluvních stran podporou spolupráce a koordinace mezi orgány pro hospodářskou soutěž smluvních stran a zabránit sporům mezi smluvními stranami nebo snížit možnost jejich vzniku ve všech otázkách týkajících se používání předpisů o hospodářské soutěži každé ze smluvních stran.“ (Dohoda o spolupráci proti anti-konkurenčním aktivitám, 2003). Hlavními částmi této dohody bylo oznámení orgánu hospodářské soutěže obou stran, které obsahovalo veškeré činnosti, které tento orgán považoval za důležité pro zájmy smluvních stran. Dále orgán hospodářské soutěže poskytoval orgánu druhé strany pomoc při činnostech rozhodnutí.

Další významnou dohodou byla „**Dohoda o spolupráci a vzájemné správní pomoci**“ (*The Agreement on Co-operation and Mutual Administrative Assistance*), která vstoupila v platnost v roce 2008. V této společné dohodě je kladen důraz na dvě oblasti – spolupráce a asistence (v názvu dohody přeloženo slovem „pomoc“). Celní spolupráce se dle této dohody vztahuje na všechny otázky týkající se uplatňování celních předpisů. Smluvní strany se zavazují rozvíjet spolupráci v podobě usnadňování účinnosti kooperace mezi svými celními orgány, zřizováním komunikačních kanálů mezi celními orgány, jejichž cílem je usnadnění výměny informací, která bude současně rychlá a bezpečná, a jakékoliv další správní záležitosti, které mohou čas od času vyžadovat společný zájem obou stran. V rámci asistence si celní orgány obou stran, Evropské unie i Japonska, napomáhají v oblastech, které spadají do jejich pravomocí v mezích dostupných zdrojů. Pro asistenci byly v dohodě stanoveny podmínky, které zajišťují řádné uplatňování celních předpisů a předcházejí činnostem, které porušují dané předpisy (EUR-LEX, 2008).

Dalším smluvním dokumentem je „**Dohoda o vědě a technologii mezi Evropským společenstvím a Japonskem**“ (*The Science and Technology Cooperation Agreement*) z roku 2009. Dohoda stanoví základní principy spolupráce v oblasti vědy a technologií, kterými jsou vzájemná účast, vzájemný úspěch a výměna výzkumných pracovníků, dále dohoda zřizuje společný výzkumný výbor, který se pravidelně schází za účelem přezkoumání a vymezení činností bilaterální spolupráce. Zároveň dohoda stanovuje zvláštní pravidla upravující účast na výzkumných programech obou stran a zacházení s právy duševního vlastnictví při

spolupráci v rámci výzkumných činností Evropské unie a Japonska (European Commission, 2009).

Zatím posledním významným milníkem v ekonomické spolupráci Evropské unie a Japonska je **Dohoda mezi Evropskou unií a Japonskem o hospodářském partnerství** (*EU-Japan Economic Partnership Agreement*), která vstoupila v platnost 1. února 2019. Na tuto dohodu je zaměřena kapitola 4.

3.2 Významné milníky ve spolupráci České republiky a Japonska

Diplomatické vztahy bývalého Československa a Japonska započaly již po pádu rakousko-uherské monarchie po první světové válce. V letech 1939 až 1957 byly diplomatické vztahy pozastaveny z důvodu probíhající druhé světové války a následné okupační správy Japonska vykonávané ze strany USA. V důsledku komunistického režimu nebylo umožněno Československu předválečné vztahy znovu zcela obnovit, takže československo-japonské vztahy byly značně omezeny ve svém rozsahu až do roku 1989. Po vzniku samostatné České republiky v roce 1993 se Japonsko zařadilo mezi první státy, které přivítaly nový stát udělením diplomatického uznání (Ministry of Foreign Affairs of Japan, 2017). Tradičně se Česká republika (včetně Československa) a Japonsko těšilo velmi dobrým vzájemným vztahům, které neskýtaly žádné nevyřešené otázky. Když Česká republika v roce 2004 stala plnoprávným členem Evropské unie, začaly pro ni platit veškeré dohody, které v rámci spolupráce s Japonskem uzavřela Evropská unie (Kunešová a kol., 2014). Především díky této skutečnosti začaly současně pro Českou republiku plynout veškeré výhody.

3.3 Obchodní vztahy mezi Evropskou unií a Japonskem

Již před platností Dohody tvořil celkový hrubý domácí produkt Evropské unie a Japonska 28 % světového HDP (Evropská komise, 2018) (obrázek č. 3). Tím, že se Evropská unie a Japonsko rozhodly uzavřít Dohodu, byl vyslán jasný signál, že tyto dvě mocnosti hodlají upevnit vzájemnou spolupráci a rozvíjet liberalizaci světového obchodu.

3.3.1 Význam Japonska pro Evropskou unií

Za účelem charakteristiky prostředí Japonska byla vytvořena SWOT analýza, která „napomáhá identifikovat hlavní příležitosti nebo hrozby z vnějšího prostředí, a současně odhaluje silné a slabé stránky z vnitřního prostředí“ (Světlík, 2003). Tabulka č. 10 tyto atributy zobrazuje se zaměřením na vzájemnou spolupráci Evropské unie a Japonska.

Tabulka 10: SWOT analýza Japonska z pohledu spolupráce s Evropskou unií

	Silné stránky Japonska	Slabé stránky Japonska
Vnitřní vliv	<ul style="list-style-type: none"> • významný podíl na světovém exportu a importu (4. největší exportér a importér) • politická stabilita • liberální zaměření státu • zlepšující se stav japonské ekonomiky (realizace abenomiky) 	<ul style="list-style-type: none"> • vysoká míra zadlužení veřejného sektoru • relativně těžko proniknutelná síť k podnikání • stárnutí populace
	Příležitosti	Hrozby
Vnější vliv	<ul style="list-style-type: none"> • Dohoda o hospodářském partnerství 	<ul style="list-style-type: none"> • vysoce konkurenční prostředí • jazyková bariéra a odlišná kultura • přírodní katastrofy • geografická vzdálenost

Zdroj: vlastní zpracování (2019)

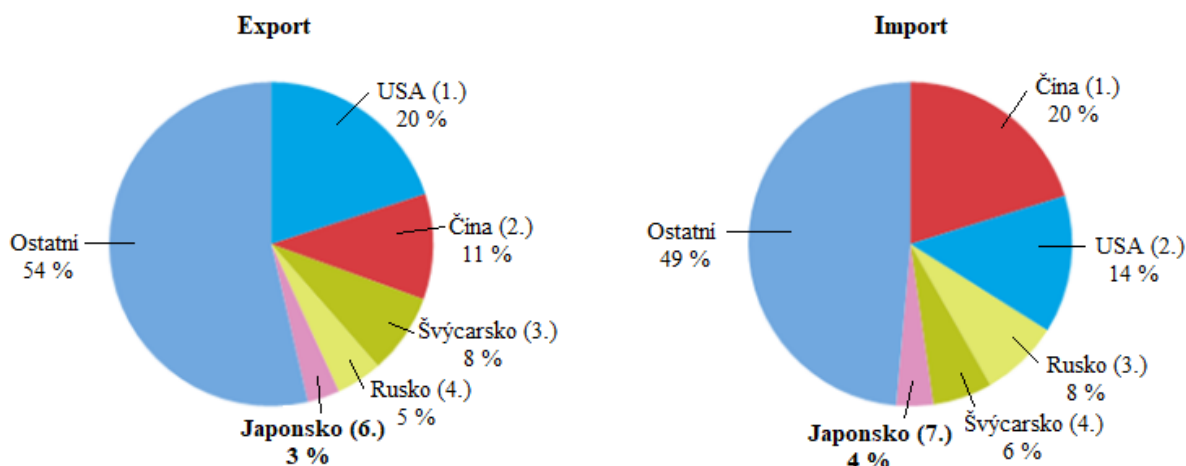
Z tabulky č. 10 je patrné, že mezi silné stránky patří exportní a importní síla Japonska a jeho pozice v celosvětovém měřítku, díky této stránce je Japonsko významným partnerem Evropské unie. Politická stabilita Japonska významně přispívá k rozvoji japonského zahraničního obchodu. Japonsko je dlouhodobým partnerem Evropské unie. Tato země je v otázkách hospodářské spolupráce považována za bezproblémovou, navíc neustále pracuje na rozvoji své ekonomiky. Liberální zaměření státu se shoduje s postojem Evropské unie, tato silná stránka tudíž obě strany partnersky sjednocuje. Ekonomický program Abenomika je silnou stránku především z důvodu posilování ekonomické síly Japonska – realizací tohoto ekonomického programu se Japonsko snaží zamezit chronické deflaci a obnovit hospodářský růst (Tofugu.com, 2014). Mezi slabé stránky patří zejména vysoký veřejný dluh Japonska, které se v roce 2017 činilo 223,8 % vůči HDP, a činí tak z Japonska nejzadluženější stát na světě (Businessinfo.cz, 2018c). Rychlý růst veřejného dluhu v Japonsku byl vyvolán bankovní krizí na počátku 90. let 20. století a s tím související expanzivní fiskální politikou japonské vlády v následujících letech (Kunešová a kol. 2014). Další slabou stránkou vzájemné ekonomické spolupráce jsou překážky omezující pronikání zahraničních firem na japonský trh. Podle portálu Patria.cz (2017) je Japonsko nejdražší zemí, ve které lze podnikat. Důvodem jsou vysoké mzdové náklady, vysoké náklady na převod majetku či vysoké nájmy. Japonsko také trpí značným stárnutím obyvatelstva, kvůli kterému podle prognóz přijde do roku 2065 o 1/3 obyvatel (Patria.cz, 2017).

V uvedené SWOT analýze je do příležitostí zařazena Dohoda, která přináší značné výhody pro oba celky (kapitola 3.2.2). Mezi hrozby spadá vysoce konkurenceschopný japonský trh, který se v roce 2018 umístil na 5. pozici v celosvětovém měřítku, v oblasti Asie na 2. pozici (Velvyslanectví České republiky v Tokiu, 2018). Toto umístění posiluje pozici Japonska jako prémiového obchodního partnera a činí z něj atraktivní cílový trh. Snížení této hrozby představuje právě Dohoda, která pro Evropskou unii snižuje počet tarifních a netarifních překážek a zvyšuje možnost vstupu na japonský trh. Hrozby v podobách jazykové bariéry a kulturních odlišností jsou menší, avšak nadále přetrvávají. I přes celosvětové rozšíření anglického jazyka, v Japonsku mluví anglicky pouze 28 % obyvatel mezi 20 až 49 lety (Quora.com, 2017). Tento fakt zvyšuje náročnost obchodní komunikace, a společně s odlišnými zvyklostmi činí z Japonska stát s obtížnějšími podmínkami pro obchodní operace zahraničních subjektů. Kvůli své geografické poloze je Japonsko také často postihováno přírodními katastrofami, které mají ničivé důsledky pro infrastrukturu a podniky (ovlivněny jsou nejen ekonomické aktivity domácích subjektů, ale zároveň také podnikatelů, kteří umístili svůj kapitál do této lokality). Geografická vzdálenost ovlivňuje především export a import. V současnosti je Japonsko díky zavedeným pravidelným leteckým linkám na 6. pozici v seznamu zemí, které v roce 2017 při přepravě zboží nejčastěji využívaly leteckou přepravu (World's Top Exports, 2018).

Provedená SWOT analýza (tabulka č. 10) ukazuje na výhodnost vzájemné spolupráce s Japonskem, nicméně je nutné v rámci možností nejvíce omezit hrozby. Ty budou jistě ze strany Evropské unie sníženy Dohodou, která je hlavním atributem příležitostí. Ve slabých stránkách lze Japonsku pomoci minimálně, jelikož je jedná o vnitřní prostředí Japonska.

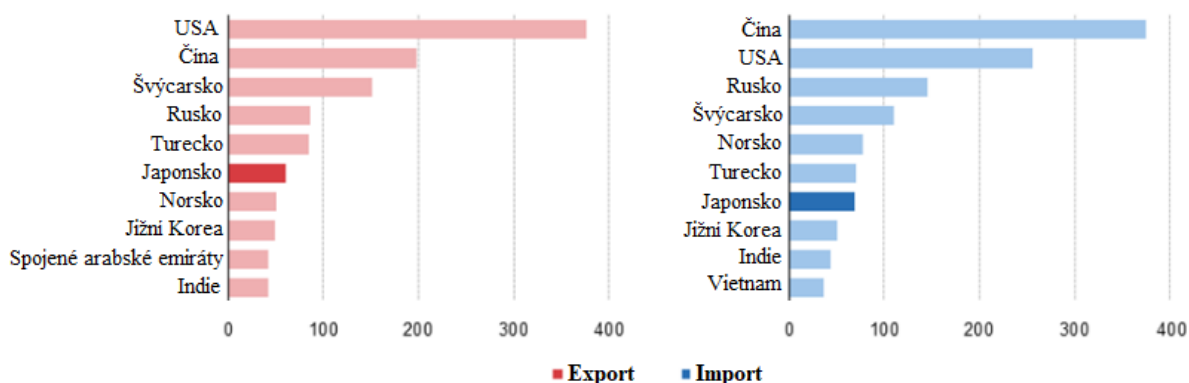
Obrázky č. 3 a 4 ukazují podíl Japonska na unijním exportu a importu. Statistická data ukazují, že Japonsko patří k významným (i když ne největším) obchodním partnerům Evropské unie. Obrázek č. 5 ukazuje podrobnější údaje, z nichž vyplývá, že Japonsko bylo v roce 2017 pro Evropskou unii šestým největším exportním partnerem (60 mld. eur) a sedmým největším dovozním partnerem (69 mld. eur) (Eurostat, 2018).

Obrázek 3: Teritoriální struktura exportu z Evropské unie a importu do Evropské unie v roce 2017 (podíly zemí v % na celkovém unijním exportu, resp. importu)

Zdroj: Eurostat (2018)

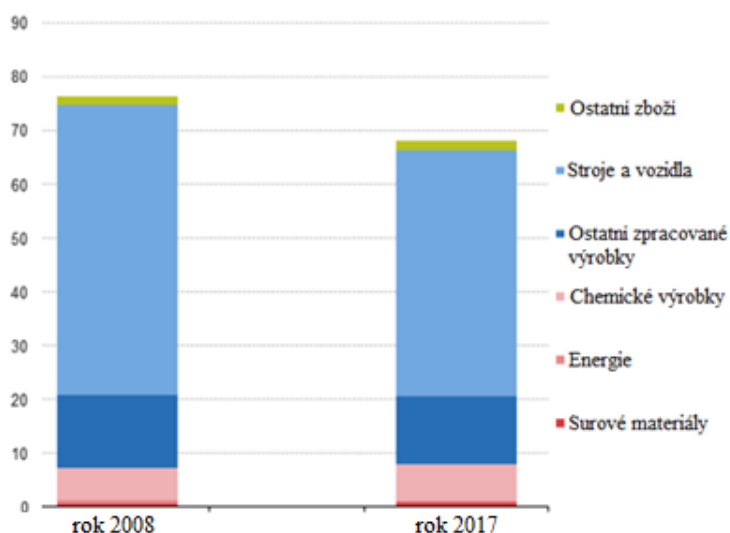
Obrázek 4: Teritoriální struktura exportu z EU a importu do Evropské unie v roce 2017 (hodnota exportu, resp. importu v mld. eur)

Zdroj: Eurostat (2018)

Hlavními komoditami, které jsou vyváženy a dováženy napříč oběma celky (tj. Evropská unie a Japonsko), jsou stroje a vozidla, chemické látky a ostatní zpracované výrobky. Společně tyto výrobky představovaly přibližně 95 % dovozu Japonska do Evropské unie (obrázek č. 5). Při srovnání s rokem 2008 to znamená pokles dovoz přibližně o 10,5 % (Eurostat, 2018). Důvodem tohoto poklesu je růst Číny, která v roce 2017 obsadila 1. pozici ve světovém exportu (kapitola 2.3).

Obrázek 5: Komoditní struktura zboží dováženého z Japonska do Evropské unie v letech 2008 a 2017 (v mld. eur)

Zdroj: Eurostat (2018)

3.3.2 Význam Evropské unie pro Japonsko

Silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby, které Japonsko zaznamenává v obchodu s Evropskou unií, charakterizuje tabulka č. 11.

Tabulka 11: SWOT analýza Evropské unie z pohledu spolupráce s Japonskem

	Silné stránky	Slabé stránky
Vnitřní vliv	<ul style="list-style-type: none"> • velikost vývozu a dovozu (2. největší exportér a importér) • liberální ekonomické zaměření členských zemí EU (existence jednotného trhu EU) • jednotné vystupování EU v mezinárodních obchodních vztazích (Společná obchodní politika EU a celní unie) 	<ul style="list-style-type: none"> • rozdílné obchodní zvyklosti v jednotlivých členských zemích EU • společná měna euro není zavedená ve všech členských státech EU
	Příležitosti	Hrozby
Vnější vliv	<ul style="list-style-type: none"> • Dohoda o hospodářském partnerství 	<ul style="list-style-type: none"> • vystoupení Velké Británie, případně i dalších států, z Unie • nárůst „proti-evropských“ politických stran • teroristické útoky • jazyková bariéra

Zdroj: vlastní zpracování (2019)

Mezi silné stránka patří vývozní a dovozní síla Evropské unie a její přední pozice mezi ostatními obchodními partnery Japonska. Další klíčovou silnou stránkou jsou čtyři svobody pohybu – volný pohyb zboží, služeb, osob a kapitálu. Právě díky této vlastnosti Evropské unie je umožněno členským státům celo-unijně spolupracovat jako jeden celek. Obchodní zvyklosti jsou chápány jako: „prostředky, které mají překlenout rozdíly mezi jednotlivými právními řády a odstranit z toho vyplývající určitou nejistotu“ (Kučera, Pauknerová a Růžička, 2003, s. 34). Tyto zvyklosti nejsou právními normami, spíše představují zvyky (uzance) mezi obchodníky, ze kterého vycházejí obě smluvní strany. Evropská unie nejčastěji představuje faktické obchodní zvyklosti (národní zvyklosti, tj. zvyklosti v rámci kultury dané země), které jsou odlišné pro každý národ. Každý samostatný stát Evropské unie měl před vstupem vlastní faktické zvyklosti, po vstupu však tyto zvyklosti velmi často přecházejí v mezinárodní. Proto je při jednání s Evropskou unií doporučeno rozpoznávat odlišné obchodní zvyklosti, což může být problémem právě při jednání o společného obchodu. Slabou stránkou Evropské unie v ekonomických vztazích je skutečnost, že společná měna euro je zavedena pouze v 19 členských zemích Unie. Devět členských zemí používá národní měnu, což může komplikovat mezinárodní obchodní vztahy. Japonsko při obchodování s různými členskými zeměmi Unie musí sledovat kurz eura a případně také kurzy dalších měn, pokud obchoduje se zeměmi, které nejsou v eurozóně. Do příležitostí je zařazena Dohoda, která je aktuálním tématem a přináší značné výhody pro oba celky (kapitola 3.2.2). Mezi hlavní hrozby pro rozvoj japonsko-unijních ekonomických vztahů patří možnost vystoupení členských států Evropské unie, s čímž úzce souvisí nárůst „proti-evropských“ politických stran, které tyto návrhy iniciují. Teroristické útoky mohou být hrozbou v podobě omezení investování do Evropské unie – útoky se rozmáhají v evropských metropolích od počátku 21. století. V průměru mezi lety 2014–2017 bylo v Evropské unii provedeno 191 teroristických útoků, ať už dokončených, nedokončených či zmařených (Idnes.cz, 2018). Jazyková bariéra je pro Evropskou unii jistou hrozbou – na území Unie se mluví 24 úředními jazyky. Jednání v rámci Evropské unie probíhají většinou v anglickém jazyce, případně německém nebo francouzském jazyce. Mezinárodní jednání je náročnější a vyžaduje zpravidla účast tlumočnicků a překladatelů, především jedná-li obchodní partner výslovně s jedním členským státem, jehož úřední jazyk není angličtina.

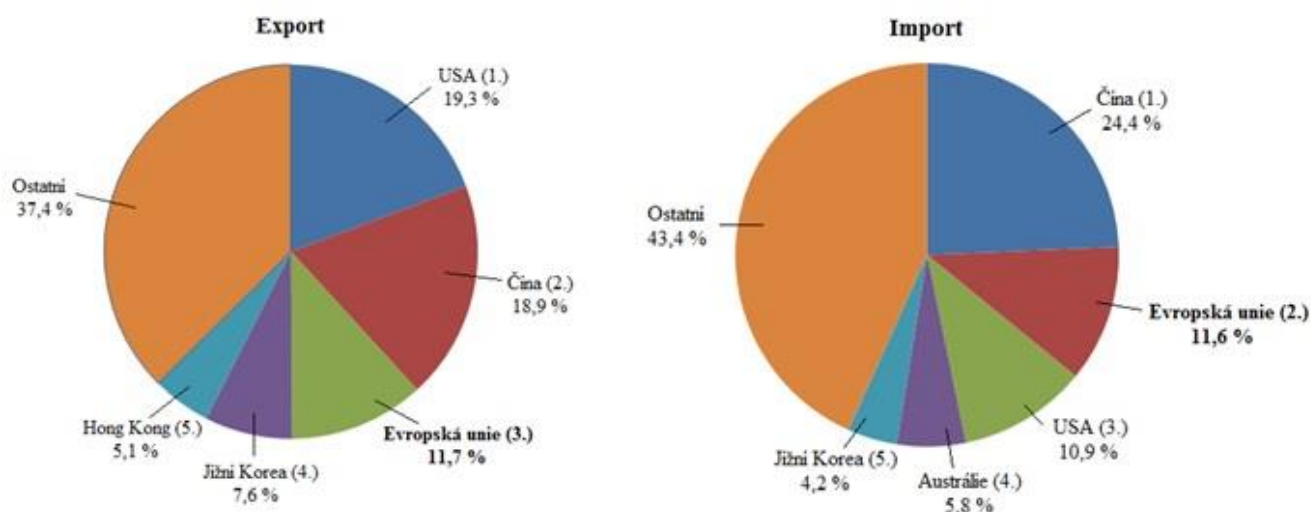
Provedená SWOT analýza (tabulka č. 11) prokazuje nízký počet slabých stránek Unie, a zároveň převažující silné stránky. Hrozby jsou minimálně ovlivnitelné, jelikož se jedná v případě teroristických útoků o nahodilé události, kterým se dá zamezit pouze prevencí

a zvýšenou kontrolou. Jednání s Japonskem nebo představiteli japonských firem se vedou buď za účasti tlumočnicků do japonštiny nebo v angličtině. Mnoho firem v Evropské unii poskytuje zaměstnancům jako benefit bezplatné kurzy angličtiny, znalost cizích jazyků je podmínkou pro uplatnění ve sféře mezinárodního obchodu, investic atd.

Z pohledu Japonců může být slabou stránkou Evropské unie heterogenost členských států Unie. Nejde jen o rozdílné jazyky, ale také o rozdílný styl života, chování spotřebitelů, přístup k podnikání, zvyklosti v obchodním jednání atd. Co se japonským firmám osvědčí v jedné zemi Evropské unie, se nemusí osvědčit v jiné zemi Unie. To může být slabá stránka z pohledu japonských vývozců, dovozců a investorů.

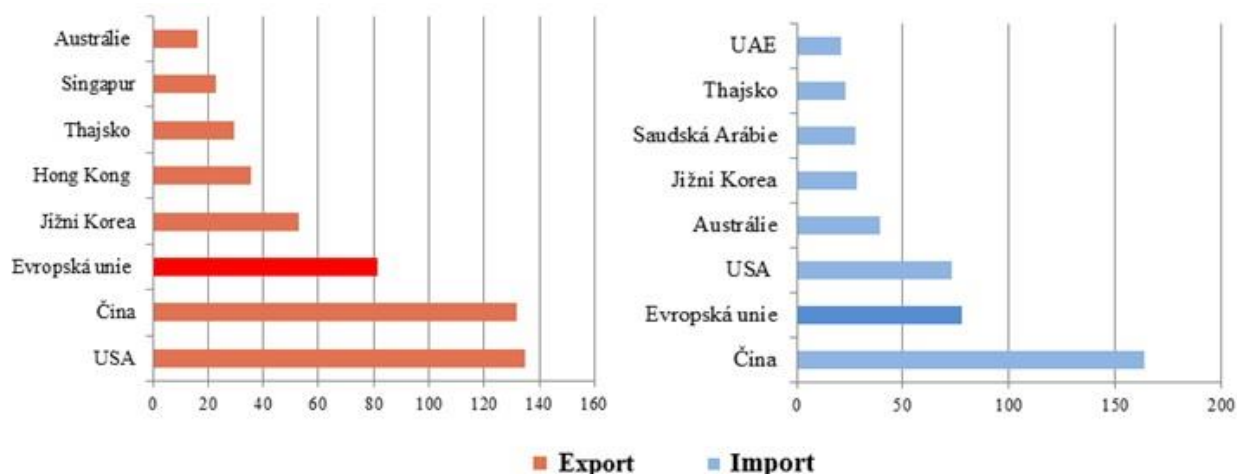
Evropská unie se dlouhodobě nachází na vrcholu seznamu nejdůležitějších vývozců a dovozců pro Japonsko – v roce 2017 se v rámci exportu nacházela na 3. místě (hodnota 81 mld. eur), v rámci importu na 2. místě (hodnota 78 mld. eur) (GlogalEdge.com, 2018). Obrázek č. 6 zobrazuje další pozice zemí dovážejících a vyvážejících z Japonska a jejich pozici, obrázek č. 7 dále zobrazuje hodnotu exportu a importu v mld. USD.

Obrázek 6: Teritoriální struktura exportu z Japonska a importu do Japonska v roce 2017 (podíly zemí v % na celkovém unijním exportu, resp. importu)

Zdroj: Global Edge (2018)

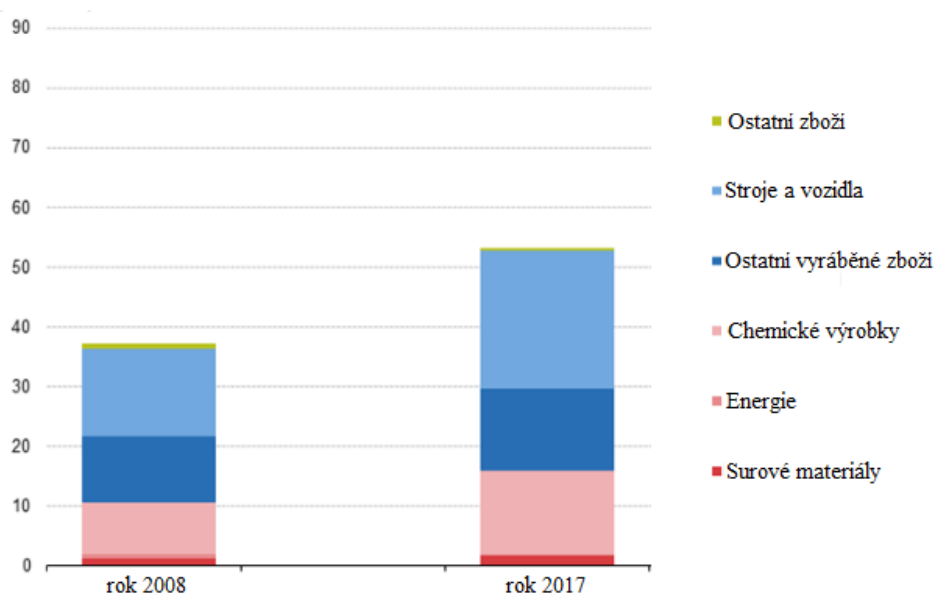
Obrázek 7: Teritoriální struktura exportu z Japonska a importu do Japonska v roce 2017 (hodnota exportu, resp. importu v mld. USD)

Zdroj: Global Edge (2018)

Komodity, které jsou dováženy z Evropské unie do Japonska, jsou obdobné jako v opačném směru (z Japonska do Evropské unie). Jedná se tudíž o stroje a vozidla, chemické látky a ostatní zpracované výrobky, toto zboží tvoří dohromady 84 % vývozu z Evropské unie do Japonska (Eurostat, 2018). Při porovnání s rokem 2008 se objem dováženého zboží vzrostl přibližně o 39,5 % (obrázek č. 8).

Obrázek 8: Komoditní struktura zboží dováženého z Evropské unie do Japonska v letech 2008 a 2017 (v mld. euro)

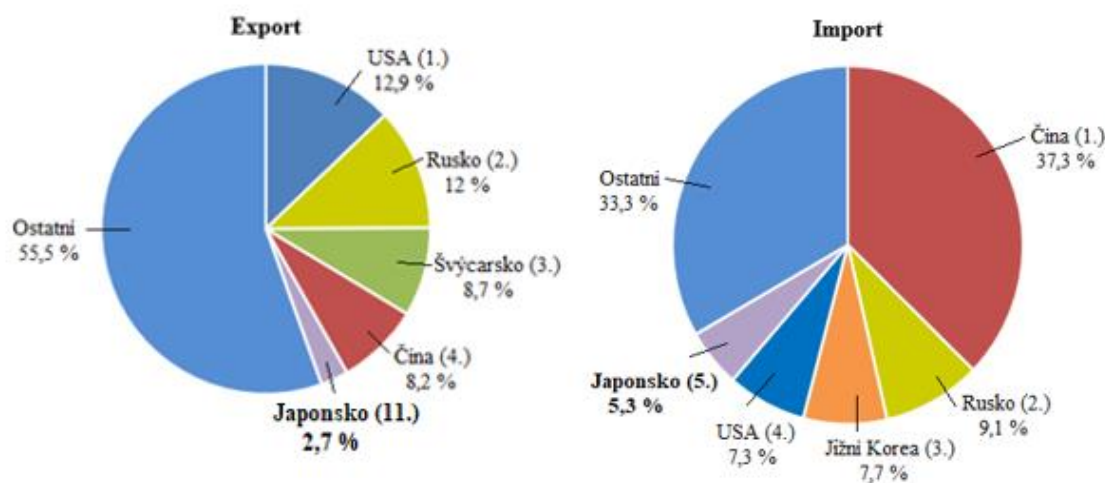
Zdroj: Eurostat (2018)

3.3.3 Obchodní vztahy Japonska a České republiky

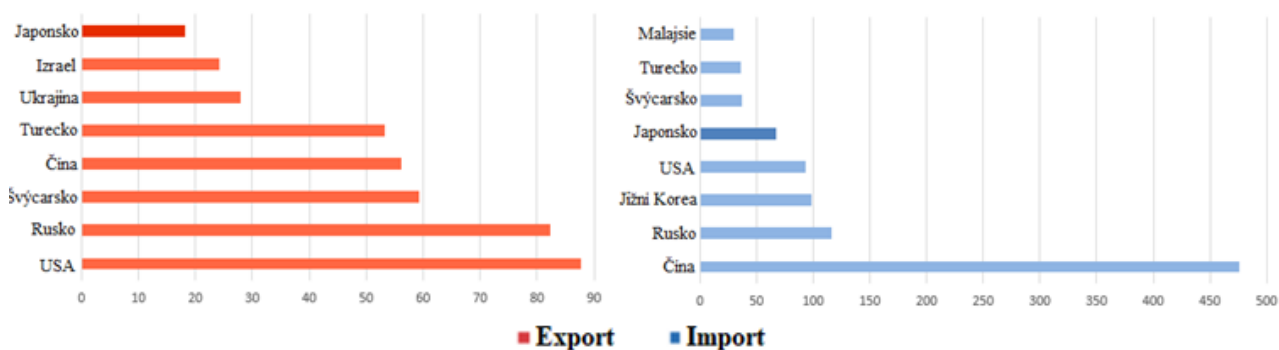
Japonsko je značně důležitým zahraničně-obchodním partnerem pro Českou republiku (obrázek č. 9). V roce 2017 do Japonska plynulo 2,7 % českého exportu, což umístilo Japonsko na pozici 11. nejvýznamnějšího exportního trhu pro ČR. Ve stejném roce dovoz z Japonska tvořil 5,3 % českého importu, tím se Japonsko umístilo na 5. místě v českém importu (Český statistický úřad, 2018). Pro Japonsko je dle objemu exportu Česká republika na 38. místě, podle objemu dovozu na 56. místě. Mimo Evropu je Japonsko 5. nejvýznamnějším obchodním partnerem ČR a 2. nejvýznamnějším exportním trhem v Asii (BusinessInfo.cz, 2018c).

Obrázek 9: Teritoriální struktura českého exportu a importu zboží v roce 2017 (podílí zemí v % na celkovém unijním exportu, resp. importu)

Zdroj: Český statistický úřad (2018)

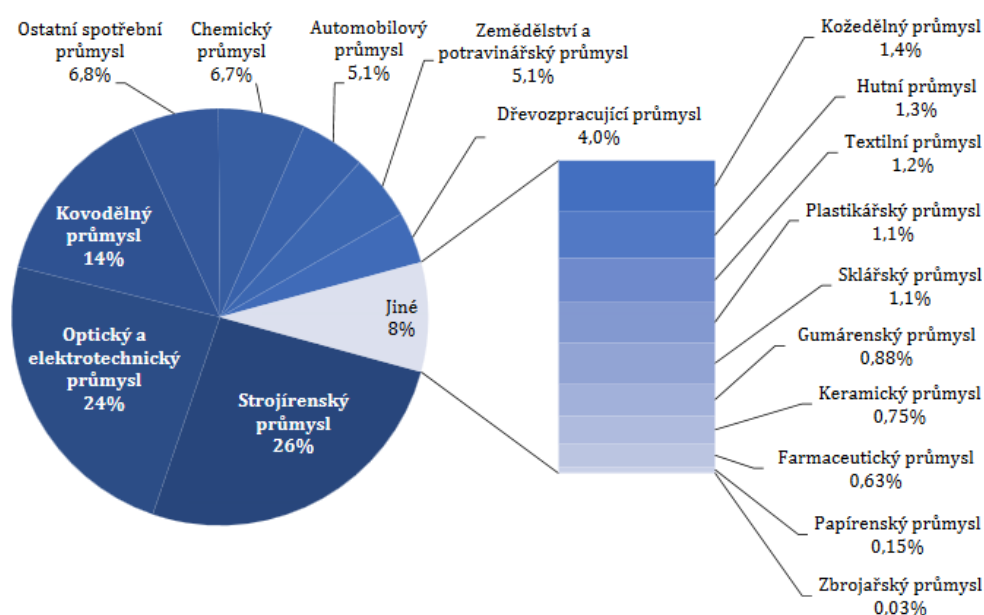
Obrázek 10: Teritoriální struktura exportu zboží z ČR a importu zboží do ČR v roce 2017 (hodnota exportu, resp. importu v mld. eur)

Zdroj: Český statistický úřad (2018)

K hlavním zbožovým kategoriím v obou směrech vzájemného česko-japonského obchodu patří, stejně jako v rámci obchodu s Evropskou unií, stroje a dopravní prostředky a průmyslové zboží. Z hlediska odvětví reprezentují rozhodující podíl exportů českých výrobků do Japonska dvě odvětví – strojírenství a optický a elektrotechnický průmysl, které tvoří polovinu celkového exportu (obrázek č. 11). Zbylá odvětví jsou přesto podstatná i přes jejich nižší podíl.

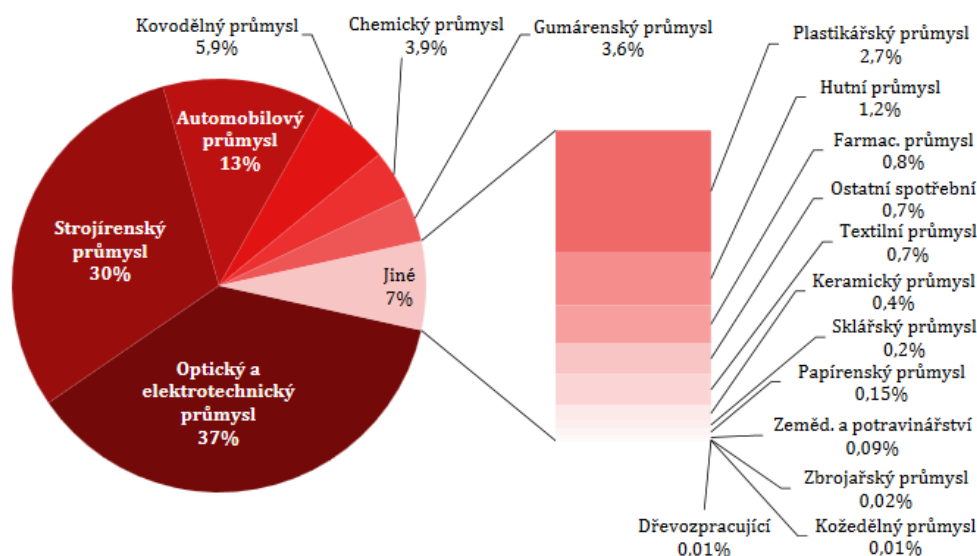
Obrázek 11: Komoditní struktura exportu zboží z České republiky do Japonska v letech 2011-2017

Zdroj: Studie dopadů uzavření dohody o hospodářském partnerství mezi EU a Japonskem na ekonomiku ČR (data ČSÚ, 2018)

Ze strany importu Japonska do České republiky převažuje strojírenský a optický a elektronický průmysl, tentokrát je celkový podíl těchto průmyslů však 67 % (obrázek č. 12). Na rozdíl od exportu z České republiky do Japonska, automobilový průmysl tvoří významnou část dovozů, jelikož Japonsko je 3. největším výrobcem automobilů na světě podle objemu a 2. největším světovým vývozcem automobilů podle hodnoty (Japan Automobile Manufacturers Association, 2018).

Obrázek 12: Komoditní struktura importu z Japonska do České republiky v letech 2011-2017

Zdroj: Studie dopadů uzavření dohody o hospodářském partnerství mezi EU a Japonskem na ekonomiku ČR (data ČSÚ, 2018)

3.3.4 Podpora česko-japonských obchodních vztahů

V rámci podpory vzájemných obchodních vztahů mezi Českou republikou a Japonskem existuje několik významných institucí. Na straně České republiky funguje Česká obchodní a průmyslová komora v Japonsku (Czech Chamber of Commerce and Industry of Japan, dále jen CCCIJ). Tato nezisková organizace podporuje zájmy českých firem, které v Japonsku podnikají či hodlají s podnikáním v Japonsku začít, stejně jako zájmy japonských firem, které mají zájem podnikat v České republice. CCCIJ úzce spolupracuje s Velvyslanectvím České republiky v Tokiu, agenturou CzechTrade nebo CzechInvest – součástí těchto spoluprací se velmi často konají akce zaměřené na podnikání v Japonsku (Czech Chamber of Commerce and Industry in Japan, 2019). Na straně Japonska existuje Japonská komora průmyslu a obchodu v České republice, která má v současné době kolem 160 členů. Jejich členství jim přináší značné výhody na poli podnikání, například pravidelné schůze či exkurze do českých firem. Komora se zaměřuje na podporu aktivit těchto členů, a současně povzbuzuje a rozvíjí vztahy mezi Českou republikou a Japonskem (Japan Chamber of Commerce and Industry in the Czech Republic, 2016).

Kromě uvedených institucí v Japonsku a České republice také fungují organizace zaměřené na vzájemnou kulturní výměnu, podporu družby a přátelství mezi Čechy a Japonci. Významnou složkou bilaterálních vztahů jsou vztahy na úrovni partnerských měst: od srpna

1990 udržuje japonské město Takasaki partnerské vztahy s Plzní, od května 1992 město Kusatsu s Karlovými Vary a od dubna 1996 město Kjóto s Prahou (Svaz měst a obcí České republiky). V roce 2017 proběhl v České republice „Rok japonské kultury v ČR“ a v Japonsku zase „Rok české kultury v Japonsku“, jejichž součástí byla pestrá škála kulturních událostí (Ministry of Foreign Affairs of Japan, 2018).

4. Dohoda o hospodářském partnerství Evropské unie a Japonska

První jednání o obchodním partnerství mezi Evropskou unií a Japonskem začala v roce 2011, kdy se oba celky rozhodly rozšiřovat možnosti vlastních trhů. Oficiální jednání začala v březnu roku 2013. Vyjednávací proces skončil v prosinci roku 2018 schválením partnerství Evropským parlamentem. Důvodem čtyřletého jednání bylo přesné definování oblastí obchodu, kterými se Dohoda bude zabývat, a přesným stanovením podmínek, na nichž se obě strany musely shodnout. Dohoda vešla v platnost 1. února 2019. (Euroskop.cz, 2018i). Od tohoto dne mohou zainteresované subjekty čerpat výhody, které Dohoda poskytuje. Současně obě strany přijaly závazky v rámci udržitelného rozvoje, které budou ochraňovat spotřebitele a životní prostředí.

Motivací ze strany Evropské unie k uzavření dohody o partnerství s Japonskem byla především končící světová ekonomická krize, která se nejsilněji projevovala v letech 2008–2009. Stimulem pro Japonsko k rozvoji obchodního partnerství s Evropskou unií byla světová ekonomická krize, která Japonsko uvrhla do nejhlubší recese od konce druhé světové války, a závažné ekonomické problémy způsobené zemětřesením v roce 2011 a následnou vlnou tsunami, která poškodila jadernou elektrárnu Fukušima, což vedlo k úniku radioaktivity (Stuchlíková, 2014). Výrazně byla také poškozená dopravní a technická infrastruktura. Následkem těchto událostí začala japonská ekonomika stagnovat, a proto japonská vláda souhlasila s jednáním o Dohodě. Obě smluvní strany (Japonsko a EU) v sobě nacházejí blízkého partnera především z důvodu společných sdílených hodnot, kterými jsou například demokracie či svoboda.

4.1 Obsah Dohody o hospodářském partnerství

Dohoda o hospodářském partnerství Evropské unie a Japonska (2018, dále jen Dohoda) byla publikovaná v Úředním věstníku Evropské unie 27. 12. 2018. Její obsah je velmi rozsáhlý – zahrnuje přibližně 170 stran, dalších zhruba 700 stran jsou přílohy. Strukturu Dohody tvoří kapitoly zaměřené na obecná ustanovení, obchod se zbožím, pravidel původu a postupů stanovených původu, celních záležitostí a usnadnění obchodu, nápravných opatření v oblasti obchodu, sanitárních a fytosanitárních opatření, technických překážek obchodu, obchodu se službami, liberalizace investic a elektronického obchodu, malých a středních podniků, institucionálních ustanovení. Předcházející výčet kapitol není kompletní, Dohoda

s ohledem na počet stran obsahuje mnohem více kapitol¹. S ohledem na cíl bakalářské práce jsou v následujícím textu vysvětleny pouze kapitoly, které se týkají obchodních vztahů EU a Japonska.

Úvodní kapitola Dohody obsahuje obecná ustanovení a definuje mimo jiné vztah k jiným dohodám. Výslovně je zde uvedeno, že Dohoda nijak nenahrazuje ani neukončuje současně stávající dohody mezi Evropskou unií (nebo jejími členskými státy) a Japonskem. Dále je jasně uvedeno, že Dohoda nevyžaduje od žádné ze stran, aby jednala v rozporu se závazky, které má strana ujednaná v Dohodě o WTO. Pokud by nastala situace, při které by došlo k rozporu mezi Dohodou o hospodářském partnerství mezi Evropskou unií a Japonskem a jakoukoliv jinou dohodou (kromě Dohody o WTO), jejichž smluvní strany jsou obě strany Dohody, musí tyto strany ihned přistoupit ke vzájemné konzultaci, která povede k nalezení uspokojivého řešení (Dohoda, 2018, čl. 1.9).

Ustanovení týkající se **obchodu se zbožím** jsou obsahem kapitol 2 až 7. Cílem Dohody v oblasti obchodu se zbožím je dle kapitoly 2 „usnadnit obchod se zbožím mezi stranami a postupně liberalizovat obchod se zbožím v souladu s ustanoveními této Dohody“ (Dohoda, 2018, čl. 2.1). V této kapitole jsou dále definována cla, které Dohoda vymezuje jako „jakákoli cla nebo odvody jakéhokoli druhu uložené na dovoz zboží nebo v souvislosti s ním, včetně jakékoli formy přírážky k dani nebo příplatku, jež se ukládají na tento dovoz nebo ve spojení s ním“ (Dohoda, 2018, čl. 2.4). Článek 2.7 pojednává o národním zacházení podle článku III GATT 1994. Ten je prostřednictvím této části Dohody začleněn do textu a stává se její součástí. Na ustanovení dohody GATT 1994 je také odkazováno v čl. 2.11 Dohody (2018), který stanoví zásadu pro určení celní hodnoty zboží. Dalším významnou částí kapitoly č. 2 je článek 2.12, jehož obsahem jsou vývozní cla. Dohoda výslovně uvádí, že ani jedna ze smluvních stran nesmí zavést ani zachovat žádná cla, daně, poplatky či jakékoli jiné odvody uložené na zboží, které je vyváženo, pokud by převyšovalo cla, daně, poplatky nebo jakékoli jiné odvody, které byly uloženy na obdobné zboží určené k domácí spotřebě. (Dohoda, 2018, čl. 2.12). Dohoda také smluvním stranám zakazuje zachovat či přijímat dovozní a vývozní omezení, pokud nejsou v souladu s dohodou GATT 1994. Nesazební opatření pro obchod se zbožím jsou uvedena v přílohách Dohody. Článek 2.19 k nesazebním opatřením uvádí, že na

---

¹Dohoda také zahrnuje kapitoly, jejichž obsahem je pohyb kapitálu, platby a převody a dočasná ochranná opatření; veřejné zakázky; politika hospodářské soutěže; subvence; státní podniky, podniky, kterým byla přiznána zvláštní práva či výsady, a určené monopoly, duševní vlastnictví; správa a řízení společnosti; obchod a udržitelný rozvoj; transparentnost; osvědčení regulační postupy a spolupráce v oblasti regulace; spolupráce v oblasti zemědělství; řešení sporů; závěrečná ustanovení.

žádost některé ze smluvních stran nebo po uplynutí deseti let ode dne vstupu Dohody v platnost bude používání nesazebních opatření na zboží vyhodnoceno. Za realizaci zásad, které Dohoda uvádí pro obchod se zbožím, bude odpovídat Výbor pro obchod, který má za úkol například provádět přezkum a sledovat fungování příslušné kapitoly Dohody či podávat zprávy o zjištění výboru Smíšeného výboru (Dohoda, 2018, čl. 2.34).

Kapitola č. 3 zahrnuje problematiku původu a stanovení původu zboží, řeší také správní spolupráci při ověřování původu produktů a vzájemnou pomoc smluvních stran v boji proti podvodům. Obě smluvní strany si poskytnou vzájemnou pomoc v případě jakéhokoliv podezření porušení ustanovení v rámci Dohody. (Dohoda, 2018, kapitola 3).

V rámci kapitoly č. 4 o celních náležitostech a usnadnění obchodu jsou definovány cíle kapitoly, kterými jsou: podpora usnadnění obchodu se zbožím, které je obchodováno mezi smluvními stranami a zajištění celních kontrol se zohledněním aktuálního vývoje obchodních postupů, zajištění transparentnosti daných celních předpisů obou smluvních stran a zároveň právních předpisů, které souvisejí s obchodem, zajištění uplatňování celních a právních předpisů a podpora zjednodušení celních režimů a zvýšení jejich modernizace (Dohoda, 2018, čl. 4.1). V souladu s tím textem je článek týkající se transparentnosti, který zajišťuje, že veškeré dokumenty smluvních stran s návazností na Dohodu budou neprodleně zveřejněny a dostupné všem zájemcům. Obě strany mají povinnost zveřejnit své celní a právní předpisy, které přímo souvisejí s obchodem. Zároveň musí smluvní strany určit jedno či více kontaktních míst, které budou sloužit k odpovídání dotazů k tématu vznášených zájemci (Dohoda, 2018, čl. 4.3). Dohoda také stanoví pravidla pro celní spolupráci a mimo jiné uvádí, že celní orgány mohou spolupracovat pomocí výměny informací či vzájemnou správní pomocí.

Kapitola č. 5 zabývající se nápravnými opatřeními v oblasti obchodu vymezuje v článku 5.2 uplatňování dvoustranných ochranných opatření. Dvoustranné opatření se může skládat ze dvou částí: a) pozastavení veškerého dalšího snižování celních sazeb či b) zvyšování celních sazeb na původní zboží, tak, aby nebyla překročena celní sazba uplatňovaná podle doložky nejvyšších výhod. Kapitola č. 5 také pojednává o podmínkách a omezeních v obchodu se zbožím. Žádné dvoustranné ochranné opatření nesmí zůstat v platnosti „s výjimkou rozsahu a doby nezbytné k zabránění nebo nápravě vážně újmy a k usnadnění přizpůsobení domácího výrobního odvětví, a to za podmínky, že uvedená doba nepřesáhne dva roky“ (Dohoda, 2018, čl. 5.3). Uvedený článek tedy umožňuje smluvním

stranám v odůvodněných případech provádět protekcionistická opatření na ochranu domácího trhu, ale jen v přechodném období a maximálně na dobu dvou let. Dohoda však připouští prodloužení doby trvání opatření až na čtyři roky (Dohoda, 2018, čl. 5.3). Podrobnější ustanovení o uplatnění ochranných opatření v obchodě se zbožím jsou dále uvedena v člancích 5.7 až 5.11 (včetně např. antidumpingových a vyrovnávacích opatření, které je možné uplatňovat podle platné Antidumpingové dohody a Dohody o subvencích a vyrovnávacích opatření).

Cílem sanitárních a fytosanitárních opatření v kapitole 6 je především ochrana života či lidského zdraví, zvířat či rostlin pomocí vypracování, přijetí a prosazování daných opatření a současně minimalizace negativních účinků na obchod mezi smluvními stranami. Cílem uvedených opatření je také podpora spolupráce mezi smluvními stranami v průběhu provádění Dohody v rámci sanitárních a fytosanitárních opatření a zajištění vhodných prostředků pro zlepšení komunikace mezi smluvními stranami (Dohoda, 2018, čl. 6.1). Článek 6.12 pojednává o technických konzultacích – pokud má jedna ze smluvních stran obavy týkající se života či lidského zdraví, zvířat či rostlin, má tato strana právo požádat o technické konzultace, druhá strana musí na žádost neprodleně odpovědět a aktivně je konzultovat. Obě smluvní strany usilují o vyřešení obav prostřednictvím zavedení mechanismů (nutno brát ohled na nejvyšší únosnou míru, aby nedocházelo ke zdvojení činností) (Dohoda, 2018, čl. 6.12). Mimo jiné tato kapitola vytváří Výbor pro sanitární a fytosanitární opatření, který má za cíl podporu provádění a účinnosti těchto opatření, zvažování otázek týkající se opatření s ohledem na společný zájem obou smluvních stran a posílení oboustranné komunikace v těchto otázkách (Dohoda, 2018, čl. 6.15).

Dohoda také zahrnuje problematiku technických překážek obchodu. Cílem je usnadnění obchodu se zbožím a zvýšení jeho objemu prostřednictvím spolupráce v oblasti technických předpisů, norem a postupů a hledáním vhodných způsobů ke snížení nepříznivých dopadů technických překážek na vzájemný obchod (Dohoda, 2018, čl. 7.1). Článek 7.13 ustanovuje Výbor pro technické překážky obchodu, kterému náleží funkce přezkoumání provádění a fungování Dohody, spolupráci na vytváření technických předpisů, norem a postupů, přezkoumávání této kapitoly na základech vývoje výboru WTO a případné zpracování doporučení dle tohoto výboru (Dohoda, 2018, čl. 7.13).

K problematice obchodu se zbožím se úzce vztahuje problematika elektronického obchodu, která je v Dohodě zahrnuta do kapitoly 8, která stanoví pravidla pro obchod se

službami. Obecná ustanovení k elektronickému obchodu (Dohoda, 2018, čl. 8.70) uvádějí, že elektronických obchod přispívá k hospodářskému růstu a zvyšuje obchodní příležitosti. Cílem ustanovení k elektronickému obchodu je přispět k tvorbě důvěrného prostředí v rámci elektronického obchodu² a podporovat obě smluvní strany k rozvoji tohoto odvětví (Dohoda, 2018, čl. 8.70). V souvislosti s elektronickým obchodem je také zpracována část týkající se ochrany spotřebitele – strany uznávají přijetí a zachování transparentních opatření na ochranu spotřebitele, dotýkající se přímo elektronického obchodu, které mají za cíle rozvíjet důvěru spotřebitelů (Dohoda, 2018, čl. 8.78). Kapitola o elektronickém obchodu také výslovně určuje přijímání nebo zachování opatření, které se týkají nevyžádaných elektronických zpráv komerční povahy, které vyžadují možnost omezení příjmu těchto zpráv samotným příjemcem, a také nutnost souhlasu příjemce k zasílání těchto typů zpráv. Důležitá je současně spolupráce na poli elektronického obchodu prostřednictvím vedení dialogu o regulaci záležitostí týkajících se zejména ochrany spotřebitele, kybernetické bezpečnosti, omezování nevyžádaných elektronických zpráv či uznávání certifikátů elektronických podpisů, které byly vydané veřejnosti (Dohoda, 2018, čl. 8.80).

Obchodu se zbožím (ale i se službami) se týká také kapitola 16, která pojednává o obchodu a udržitelném rozvoji státu (společnosti ekonomiky). Evropská unie a Japonsko uznávají přínos Dohody v rámci udržitelného rozvoje a zároveň berou na vědomí, že účelem Dohody v této oblasti je „posílit vzájemné obchodní vztahy a spolupráci způsoby, které podporují udržitelný rozvoj, a nikoli harmonizovat normy v oblasti životního prostředí nebo pracovní normy stran“. (Dohoda, 2018, čl. 16.1). Z uvedeného ustanovení vyplývá, že partnerství EU a Japonska v této oblasti nebude na tak vysoké úrovni jako je partnerství členských zemí EU v rámci jednotného trhu EU, kde proběhla nebo dosud probíhá postupná harmonizace mnoha norem. Smluvní strany dle Dohody uznávají důležitost zvyšování příspěvků obchodu a investic k plnění cíle udržitelného rozvoje. Zároveň EU a Japonsko uznávají zásady týkající se základních práv v práci, základních hodnot jako svoboda, lidská důstojnost, sociální spravedlnost či bezpečnost a nediskriminace, a usilují o usnadnění obchodu s ekologickým zbožím a službami (Dohoda, 2018, čl. 16.5). Pro realizaci ustanovení Dohody, která se týkají obchodu a udržitelného rozvoje, byl vytvořen Výbor pro obchod a udržitelný rozvoj.

---

² Oddíl o elektronickém obchodu se nevztahuje na služby, které úzce souvisí s hazardními hrami a sázením, rozhlasové a televizní vysílání, audiovizuální služby, služby notáře či právní zastoupení.

Důležitou součástí Dohody je kapitola 20, která se týká malých a středních podniků. Obchodní aktivity malých a středních podniků jsou nepříznivě ovlivněny vlivem již menších bariér. Dohoda se v této souvislosti v kapitole 20 zabývá sdílením informací – smluvní strana si musí zřídit, pokud tak doposud neučinila, přístupné internetové stránky, které budou obsahovat znění Dohody, včetně příloh, tarifních listů a pravidel původu specifických pro výrobek, shrnutí Dohody a specifické informace určené přímo pro malé a střední podniky, například ustanovení Dohody, které smluvní strana považuje za relevantní pro podniky, které mají zájem využívat příležitostí stanovených Dohodou, nebo doplňující informace, které smluvní strana považuje za užitečné. Dále by měla smluvní strana přiložit hypertextové linky webových stránek druhé smluvní strany, webových stránek vládních orgánů, které strana považuje za užitečné zdroje informací pro zájemce v obchodní sféře, a webových stránek Centra Evropské unie a Japonska pro průmyslovou spolupráci. Mimo tyto informace by se na webových stránkách měly také vyskytovat informace o celních předpisech, regulace práv duševního vlastnictví, technické předpisy, včetně povinných postupů posuzování shody, či informace o daních vybíraných během dovozu. Dohoda také obsahuje ustanovení o vytváření kontaktních míst pro malé a střední podniky, které by měly zajistit zohlednění potřeb těchto podniků, či identifikovat možnosti výměny informací mezi Evropskou unií a Japonskem, včetně identifikace nových příležitostí, které tato část Dohody poskytuje (Dohoda, 2018, kap. 20).

Kapitola 22, týkající se institucionálních ustanovení, v článku 22.1 stanoví zřízení Smíšeného výboru, který musí povinně zřídit EU a Japonsko. Smíšený výbor se musí poprvé sejít do tří měsíců od počátku platnosti Dohody, následně bude zasedání prováděnou jednou ročně. Zasedení se budou střídavě konat v Evropské unii a Japonsku, nebude-li stanoví stranami jinak. Funkcí tohoto Výboru bude zpřezkum provádění a fungování Dohody, dohlížení na práci veškerých vytvořených Výborů, pracovních skupin či dalších subjektů, zvažování ostatních záležitostí, kterých se Dohoda dotýká (Dohoda, 2018, čl. 22.1). V rámci Smíšeného výboru jsou vytvořeny další Výbory³, které jsou upravovány v souvisejících kapitolách Dohody. Na základě Dohody jsou zároveň zřizovány pracovní skupiny pod záštitou Výboru pro sanitární a fytosanitární opatření, odborné pracovní skupiny pod záštitou Výboru pro technické překážky obchodu, pracovní skupiny pod záštitou Výboru pro

---

³Výbor pro obchod se zbožím; Výbor pro pravidla původu a celní otázky; Výbor pro sanitární a fytosanitární opatření; Výbor pro technické překážky obchodu; Výbor pro obchod službami, liberalizaci investic a elektronický obchod; Výbor pro vládní zakázky; Výbor pro duševní vlastnictví; Výbor pro obchod a udržitelný rozvoj; Výbor pro spolupráci v oblasti regulace a Výbor pro spolupráci v oblasti zemědělství.

spolupráci v oblasti regulace a odborná pracovní skupiny pro dobré životní podmínky zvířat pod záštitou Smíšeného výboru (Dohoda, 2018, čl. 22.4).

Součástí Dohody jsou rozsáhlé přílohy. Obsahem přílohy 2-A je problematika odstraňování a snižování cel. Příloha určuje roční časové rozmezí, ve kterých budou Evropská unie a Japonsko postupně snižovat stávající celní opatření. Položky týkající se vývozu a dovozu jsou v Dohodě označovány prostřednictvím identifikace položek, která je jednotná pro všechny členské státy Evropské unie (tabulka č. 12).

Tabulka 12: Identifikační označení položek vývozu a dovozu

Kategorie	Význam	Podkategorie	Význam
Kategorie 0	Jaderné materiály, zařízení a příslušenství	A	Systemy, zařízení a součásti
Kategorie 1	Materiály, chemikálie, toxiny	B	Zkušební a kontrolní zařízení
Kategorie 2	Zpracování materiálů	C	Materiály
Kategorie 3	Elektronika	D	Software
Kategorie 4	Počítače	E	Technologie
Kategorie 5	Telekomunikace a „bezpečnost informací“		
Kategorie 6	Snímače a lasery		
Kategorie 7	Navigace a letecká elektronika		
Kategorie 8	Námořní technika		
Kategorie 9	Pohonné systémy, kosmické dopravní prostředky a související zařízení		

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR (2014)

4.2 Přínosy Dohody pro Evropskou unii

Nově uzavřená Dohoda přinese několik změn, o které obě smluvní strany dlouhodobě usilovaly. Dohoda vytvoří značné množství příležitostí pro zvýšení exportu zboží a služeb z Evropské unie do Japonska. Nejpodstatnější úpravou vztahů mezi Evropskou unií a Japonskem je již zmiňované postupné odstranění téměř veškerých cel, které dle statistik dohromady činily každoročně přes 1 mld. eur. Evropská komise předpokládá, že se výrazně zvýší vývoz z Evropské unie do Japonska – u zpracovaných potravin může být nárůst o více než polovinu, pro chemikálie se může vývozní hodnota zvýšit až o 7 %, vývoz textilií a oděvů se může zdvojnásobit, stejně tak jako vývoz mléčných výrobků (European Commission, 2018g).

Hlavními prvky dohody jsou (European Commission, 2018g):

- odstranění cla na průmyslové výrobky v odvětvích, ve kterých je EU velmi konkurenceschopná (kosmetické přípravky, chemické látky, textilie a oděvy),
- zrušení cla u mnoha druhů sýrů a vín,
- umožnění Evropské unii podstatně zvýšit vývoz hovězího masa a přínos dalších příležitostí pro vývoz produktů z vepřového masa,
- zajištění ochrany výrobků, jimž bylo uděleno zeměpisné označení v Unii nebo v Japonsku, na trhu druhé smluvní strany,
- zavázání Japonska k uplatňování mezinárodních norem pro automobily, díky čemuž se podstatně zjednoduší vývoz automobilů z EU do Japonska,
- otevření trhů se službami (zejména jde o finanční služby, elektronický obchod, telekomunikace a dopravu).

Širokým předmětem jednání jsou zboží a služby, které tvoří velký prostor pro možné investice. Pro Evropskou unii je důležité otevření japonského trhu s veřejnými zakázkami v sektoru železniční dopravy. Liberalizovány budou také služby elektronického obchodu, mezinárodní námořní doprava a poštovní služby (Evropský parlament, 2018). Nejširším sortimentem, který je ovlivněn, jsou zemědělské a potravinářské výrobky. Při celkovém ročním vývozu 5,7 miliard eur v roce 2018 je Japonsko pro Unii 4. největším trhem pro export zemědělských produktů. Dohoda rapidně sníží japonská dovozní cla dopadající na zemědělské výrobky, na kterých má Evropská unie významný vývozní zájem, např. vepřové maso, sýry či víno. Vývoz vína byl, již před platností Dohody, v hodnotě 1 miliardy eur, což z této suroviny dělá druhou největší vývozní komoditu Evropské unie (pro vína se výše cla současně průměrně kolem 15 %, u sýrů jako například gouda a čedar se sazby cel v současné době dosahují 30 %) (European Commission, 2018f). Dalším tématem je zeměpisné označení, které chrání celkem 205 evropských oblastí, které produkují specifické výrobky lokálního charakteru. Tato část Dohody je podstatná také pro malé a střední podniky v potravinářském odvětví, které tvoří přibližně 78 % vývozců z EU do Japonska (Evropský parlament, 2018). Příklady těchto výrobků jsou Roquefort, Aceto Balsamico di Modena, Prosecco či Lübecker Marzipan. Sazby pro průmyslové výrobky jsou zrušeny především v odvětvích, ve kterých je Evropská unie silně konkurenceschopná. Většina sazeb je v obou smluvních stranách odstraněna u produktů rybolovu, což vytváří značnou příležitost pro průmysl Evropské unie

v podobě možnosti zvýšení exportu zboží. Pro lesnictví je také většina sazeb zrušena (European Commission, 2018f).

Dohoda také přinese výhody především díky redukci nepotřebných bariér. Příkladem tohoto zvýhodnění Evropské unie je zjednodušení opatření a požadavků pro technické výrobky, které byly právě kvůli vysokým požadavkům velmi zřídka do Japonska dováženy z Evropské unie.

Export z EU do Japonska zahrnuje také produkty vyráběné v japonských firmách, které působí na území členských států EU. Obrázek č. 13 zobrazuje, kolik osob bylo japonskými firmami zaměstnáno v roce 2018 a kolik pracovních pozic v Evropské unii je spojeno s exportem japonských firem z EU do Japonska. Je téměř jisté, že tyto hodnoty se s platností Dohody zněkolikanásobí.

Obrázek 13: Zaměstnanost v Evropské unii tvořená spoluprací s Japonskem v roce 2018

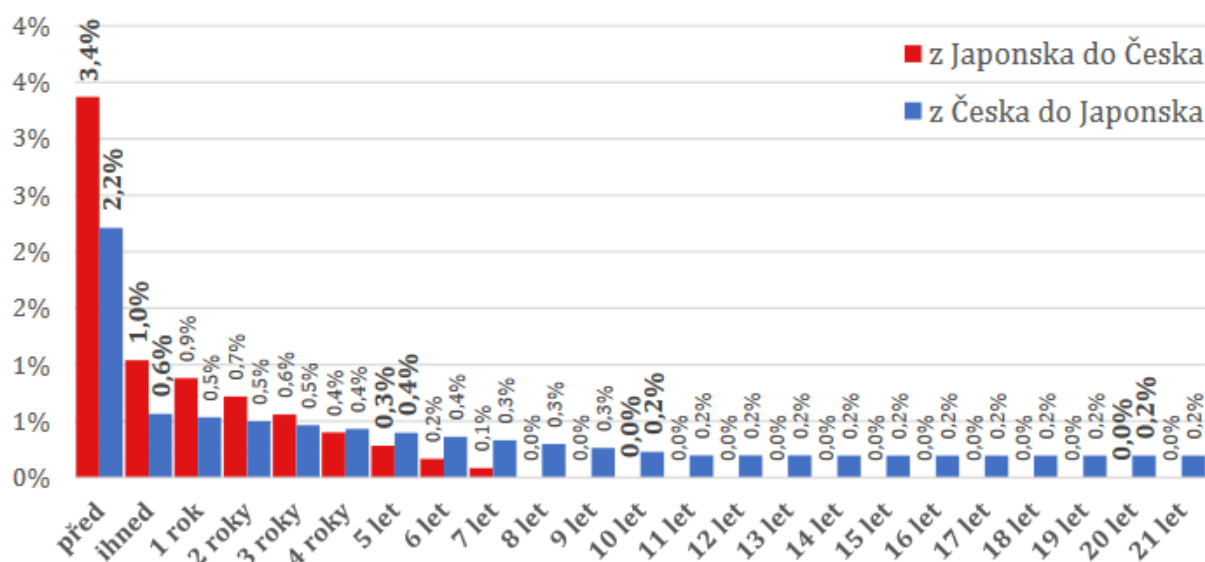
Zdroj: Evropská komise (2018)

4.3 Přínosy Dohody pro Českou republiku

Dopad Dohody na Českou republiku je značný. Dohoda pro Českou republiku odstraní 90 % cel při zahájení platnosti dohody, a následně až 97 % při její kompletní implementaci. Průměrné roční úspory na straně vývozců z České republiky se v průběhu implementace Dohody odhadují na 493 mil. Kč, po ukončení veškerých přechodných období a finalizace Dohody se odhadují na 1 103 mil. Kč (Kocourek, Šimanová, 2018). Obrázek č. 13 zobrazuje postupné snižování celního zatížení z pohledu České republiky a Japonska, které dle

smluvního ustanovení v Dohodě klesne za 21 let na minimální úroveň. Právě prostřednictvím snížení celních tarifů se zvýší konkurenceschopnost českých vývozců a současně možnost vývozu zboží, na které je Česká republika zaměřená – například produkty strojírenství, chemický či zpracovatelský průmysl. Z České republiky vyváží své zboží do Japonska celkem 969 firem, z nichž 37 % jsou malé a střední podniky. Právě pro tyto vývozce se export do Japonska díky Dohodě zjednoduší. Podle prognóz Evropské komise by celkem mělo být vytvořeno 18 264 pracovních pozic v České republice, které vzniknou díky zvýšení objemu exportu do Japonska (European Commission, 2017h).

Obrázek 14: Postup snižování celního zatížení dle Dohody mezi Českou republikou a Japonskem v průběhu 21 let

Zdroj: Studie dopadů uzavření dohody o hospodářském partnerství mezi EU a Japonskem na ekonomiku ČR (data ČSU a Evropská komise, 2018)

Kromě postupného snižování celních omezení pocítí Česká republika změnu také v rámci ochrany duševního vlastnictví. Tato oblast zahrnuje především pět zeměpisných označení a jejich lokální produkty – žatecký chmel, budějovické pivo, budějovický měšťanský var, české pivo a česko-budějovické pivo. Japonsko se u těchto dovozních komodit zavázalo k ochraně svázání produktů s danou lokalitou v České republice (Studie dopadů uzavření dohody o hospodářském partnerství mezi EU a Japonskem na ekonomiku ČR, 2018). V této části Dohoda vytváří nejen rovnější podmínky pro duševní vlastnictví, ale také pro autorská práva a jejich účinné prosazování.

V rámci obchodu se službami se budou postupem času vytvářeny vhodnější prostory pro rozvoj obchodu, při kterých obě smluvní strany stanoví opatření pro nezbytnou

liberalizaci obchodu (např. ochrana veřejného zdraví, bezpečnosti, životní prostředí nebo veřejné mravnosti) (Dohoda, 2018, čl. 8.1). Obchod se službami mezi Českou republikou a Japonskem je značně proměnlivý, v průběhu let bilance tohoto obchodu roste a klesá v rozmezí několik procent (Businessinfo.cz, 2018c). V exportu služeb České republiky japonským subjektům jsou nejvýznamnější služby cestovní ruchu. Dalšími položkami jsou doprava, poradenské a finanční služby či telekomunikační služby. Tyto služby jsou japonskými firmami tradičně poptávány na území České republiky, což znamená, že účinnost Dohody v tomto odvětví nebude pro Českou republiku nijak významná.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo charakterizovat ekonomickou, zejména obchodní spolupráci Evropské unie a Japonska a zhodnotit její přínosy pro Evropskou unii i pro Českou republiku. V rámci uvedeného cíle byla práce zaměřena zejména na Dohodu o hospodářském partnerství mezi Evropskou unií a Japonskem a její předpokládané dopady na Evropskou unii a českou ekonomiku.

Evropská unie a Japonsko jsou významnými subjekty mezinárodních ekonomických vztahů, což se odráží i v jejich postavení ve světové ekonomice. V kapitole č. 2 je uvedena ekonomická charakteristika obou celků, která je v kapitole č. 2.3 doplněná komparací jejich postavení ve světové ekonomice. Komparace Evropské unie a Japonska byla provedena s využitím vybraných makroekonomických ukazatelů. Statistická data prokazují, že ekonomiky obou celků se významně odlišují svou velikostí, jejich ekonomická úroveň je však téměř shodná. Oba ekonomické celky mají významné postavení ve světovém exportu a importu – oba dva celky se v rámci podílu na světovém importu a exportu dlouhodobě nacházejí na předních příčkách.

Obchodní spolupráce EU a Japonska se intenzivněji rozvíjí od roku 2001. Projevem rostoucí spolupráce je řada dohod, které jsou zaměřené na různé aspekty vzájemných ekonomických vztahů. Dohody jsou uvedeny v kapitole č. 3.1 Nejvýznamnější z těchto dohod je Dohoda o hospodářském partnerství, která vstoupila v platnost 1. 2. 2019. Obsah této dohody je vysvětlen v kapitole 4, pozornost byla věnována zejména kapitolám, které se vztahují k obchodním vztahům Evropské unie a Japonska.

Předpokládá se, že Dohoda bude mít významné přínosy pro obě smluvní strany – Evropskou unii a Japonsko. Přínosy jsou podrobněji uvedeny v kapitole č. 4.2. K hlavním přínosům je možné zařadit usnadnění vzájemného obchodu, vytvoření nových pracovních pozic spojených s exportem a importem nebo značný rozvoj trhu se službami, zejména s elektronickým obchodem a telekomunikací.

Uzavřená dohoda bude mít pozitivní dopad i na českou ekonomiku, pro kterou bude také přínosem zejména postupné snižování, až odstranění cel a tím zvýšení možnosti exportu a importu mezi stranami. Pro Českou republiku bude značným přínosem zeměpisné označení lokálních produktů, které přinese jasné odlišení od obdobných produktů.

Cílem dohody je usnadnit obchod se zbožím a zvýšit jeho objem prostřednictvím nástrojů, kterými jsou např. odstraňování a snižování celních omezení, nebo snižování technických překážek obchodu. Z ustanovení vyplývá, že partnerství Evropské unie a Japonska v této oblasti nebude na tak vysoké úrovni jako je partnerství členských zemí Unie v rámci jednotného trhu Evropské unie, kde proběhla nebo dosud probíhá postupná harmonizace mnoha norem. Mimo jiné, Dohoda umožňuje realizovat v přechodném období protekcionistická opatření na ochranu domácí ekonomiky.

Je vhodné uvést, že účinnost Dohody bude postupně navyšována – tj. odstranění či snížení veškerých cel nebylo provedeno v okamžiku začátku platnosti Dohody. Mnohá média Dohodu popisují bez jejího časového horizontu, který určuje její platnost. Příkladem může být článek s názvem *EU a Japonsko podepsaly dohodu o volném obchodu* (České noviny, 2018), který se absolutně nezmiňuje o horizontu jednadvaceti let, během kterých budou cla postupně snižována, až odstraněna.

Spolupráce Evropské unie a Japonska je pozitivním příkladem směru, kterým se mohou státy či integrační seskupení států ubírat. Rozvíjející se spolupráce Unie a Japonska vytváří nový prostor i pro česko-japonskou ekonomickou spolupráci v podobě rozšiřování trhu a usnadňování možnosti vzájemného obchodování. Je jisté, že tento typ spolupráce zajistí kladné budoucí vztahy veškerých členských států Evropské unie a Japonska.

Seznam obrázků

Obrázek 1: Pyramida preferencí vztahů Evropské unie	15
Obrázek 2: Státy FTA a EPA podle dosavadních výsledků jednání (v lednu 2019)	20
Obrázek 3: Teritoriální struktura exportu z Evropské unie a importu do Evropské unie v roce 2017 (podíly zemí v % na celkovém unijním exportu, resp. importu).....	28
Obrázek 4: Teritoriální struktura exportu z EU a importu do Evropské unie v roce 2017 (hodnota exportu, resp. importu v mld. eur)	28
Obrázek 5: Komoditní struktura zboží dováženého z Japonska do Evropské unie v letech 2008 a 2017 (v mld. eur)	29
Obrázek 6: Teritoriální struktura exportu z Japonska a importu do Japonska v roce 2017 (podíly zemí v % na celkovém unijním exportu, resp. importu).....	31
Obrázek 7: Teritoriální struktura exportu z Japonska a importu do Japonska v roce 2017 (hodnota exportu, resp. importu v mld. USD).....	32
Obrázek 8: Komoditní struktura zboží dováženého z Evropské unie do Japonska v letech 2008 a 2017 (v mld. euro)	32
Obrázek 9: Teritoriální struktura českého exportu a importu zboží v roce 2017 (podíly zemí v % na celkovém unijním exportu, resp. importu).....	33
Obrázek 10: Teritoriální struktura exportu zboží z ČR a importu zboží do ČR v roce 2017 (hodnota exportu, resp. importu v mld. eur)	33
Obrázek 11: Komoditní struktura exportu zboží z České republiky do Japonska v letech 2011-2017.....	34
Obrázek 12: Komoditní struktura importu z Japonska do České republiky v letech 2011-2017	35
Obrázek 13: Zaměstnanost v Evropské unii tvořená spoluprací s Japonskem v roce 2018.....	45
Obrázek 14: Postup snižování celního zatížení dle Dohody mezi Českou republikou a Japonskem v průběhu 21 let.....	46

Seznam tabulek

Tabulka 1: Porovnání států Evropské unie dle vybraných ukazatelů v roce 2017.....	16
Tabulka 2: Porovnání Evropské unie se světovými velmocemi v roce 2018.....	18
Tabulka 3: Počty obyvatel (v mil.).....	20
Tabulka 4: Podíl na světovém produktu (v %).....	21
Tabulka 5: HDP na obyvatele v běžných cenách (v USD, dle parity kupní síly)	21
Tabulka 6: Průměrný roční růst reálného HDP (v %).....	21
Tabulka 7: Průměrná roční míra inflace (v %).....	21
Tabulka 8: Podíl na světovém exportu zboží (v %) a pořadí ve světovém exportu	22
Tabulka 9: Podíl na světovém importu zboží (v %) a pořadí ve světovém importu	22
Tabulka 10: SWOT analýza Japonska z pohledu spolupráce s Evropskou unií	26
Tabulka 11: SWOT analýza Evropské unie z pohledu spolupráce s Japonskem.....	29
Tabulka 12: Identifikační označení položek vývozu a dovozu	43

Seznam použitých zkratk

APEC	Asijsko-pacifické hospodářské společenství (Asia-Pacific Economic Cooperation)
CCCIJ	Česká obchodní a průmyslová komora v Japonsku (Czech Chamber of Commerce and Industry in Japan)
EHS	Evropské hospodářské společenství
EPA	Dohoda o ekonomickém partnerství (Economic Partnership Agreement)
EU	Evropská unie
FTA	Dohoda o volném obchodu (Free Trade Agreement)
HDP	Hrubý domácí produkt
IMF	Mezinárodní měnový fond (International Monetary Fund)
mil.	miliony
mld.	miliardy
SOP	Společná obchodní politika Evropské unie
TEC	Transatlantická hospodářská rada (Transatlantic Economic Council)
UAE	Spojené arabské emiráty (United Arab Emirates)
USD	amerických dolarů (United States Dollar)
WTO	Světová obchodní organizace (World Trade Organisation)

Seznam použitých zdrojů

Odborné knižní publikace:

CIHELKOVÁ, Eva a Jaroslav JAKŠ. *Evropská integrace - Evropská unie*. Praha: Vysoká škola ekonomická, Nakladatelství Oeconomica, 2004. ISBN 80-245-0854-0.

FOJTÍKOVÁ, Lenka. *Zahraničně obchodní politika ČR: historie a současnost (1945-2008)*. Praha: C.H. Beck, 2009. ISBN 978-807-4001-284.

FOJTÍKOVÁ, Lenka a Bohdan VAHALÍK. *Praktická hospodářská politika ve vybraných zemích světové ekonomiky*. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, Ekonomická fakulta, 2017. ISBN 978-80-248-3990-5.

KALÍNSKÁ, Emilie. *Mezinárodní obchod v 21. století*. Praha: Grada, 2010. Expert. ISBN 978-80-247-3396-8.

KUBIŠTA, Václav. *Mezinárodní ekonomické vztahy*. Praha: HZ, 1999. ISBN 8086009-29-7.

KUČEROVÁ, Irah. *Hospodářské politiky v kontextu vývoje Evropské unie*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1628-5.

KUČERA, Z., PAUKNEROVÁ, M., RUŽIČKA, K., ZUNT, V. *Úvod do práva mezinárodního obchodu*. 1. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2003, ISBN 80-86473-32-5

KUNEŠOVÁ, Hana. *Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy*. 3., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-502-2.

LACINA, Lubor a Jan OSTRŽÍŽEK. *Učebnice evropské integrace*. 3., přeprac. Brno: Barrister & Principal, 2011. ISBN 978-80-87474-31-0.

MACHKOVÁ, Hana. *Mezinárodní obchodní operace*. 2., přeprac. vyd. Praha: HZ, 2000. ISBN 80-86009-34-3.

SAMUELSON, Paul Anthony a William D. NORDHAUS. *Ekonomie: 19. vydání*. Praha: NS Svoboda, 2013. ISBN 978-80-205-0629-0.

STUHLÍKOVÁ, Zuzana. *Japonská ekonomika ve 21. století: trendy a problémy*. Praha: Oeconomica, 2014. ISBN 978-80-245-2030-8.

SVATOŠ, Miroslav. *Zahraniční obchod: teorie a praxe*. Praha: Grada, 2009. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-2708-0.

SVĚTLÍK, Jaroslav. *Marketing pro evropský trh*. Praha: Grada, 2003. Manažer. ISBN 80-247-0422-6.

ŠTĚRBOVÁ, Ludmila. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století*. Praha: Grada, 2013. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-4694-4.

ŽÁK, Milan. *Velká ekonomická encyklopedie*. Praha: Linde, 1999. ISBN 80-7201-172-3.

Legislativa:

Agreement on Mutual Recognition between the European Community and Japan [online]. In: Official Journal of European Communities, L 284, ze dne 29. 10. 2001. Brusel. ISSN 0378-6978. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2001:284:FULL&from=en>

Dohoda mezi Evropskou unií a Japonskem o hospodářském partnerství. [online]. In: Úřední věstník Evropské unie, ročník 61, L330, ze dne 27. 12. 2018. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, ISSN 1977-0626. Dostupné z: http://publications.europa.eu/resource/cellar/5805924c-09a3-11e9-81b4-01aa75ed71a1.0002.01/DOC_1

Dohoda mezi Evropským společenstvím a vládou Japonska o spolupráci a vzájemné správní pomoci v celních otázkách [online]. In: Úřední věstník Evropské unie, L 62/24, ze dne 6. 3. 2008. ISSN neuvedeno. Dostupné z: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:22008A0306\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:22008A0306(01)&from=EN)

Dohoda o spolupráci proti anti-konkurenčním aktivitám [online]. In: Úřední věstník L 183, zde dne 22. 7. 2003. Dostupné na: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:22003A0722\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:22003A0722(01))

EUR-LEX - Access to European Union Law: Agreement between the European Community and the Government of Japan on cooperation and mutual administrative assistance in customs matters [online]. 2008 [cit. 2019-03-18]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A22008A0306%2801%29>

Smlouva o fungování Evropské unie (konsolidované znění) [online]. In: Úřední věstník Evropské unie, 326/47, 26.10.2012. ISSN neuvedeno. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=CS>

The Science and Technology Cooperation Agreement between European Communities and Japan [online]. In: Official Journal of the European Communities, L 90/2, ze dne 30. 11. 2009. Dostupné z: http://ec.europa.eu/research/iscp/pdf/policy/agreement_japan.pdf

Elektronické zdroje:

An Action Plan for EU-Japan Cooperation: European Union - Japan Summit [online]. Brusel, 2001 [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <https://www.mofa.go.jp/region/europe/eu/summit/action0112.html>

Businessinfo.cz: Kanada: Vztahy země s EU [online]. 2018a. [cit. 2019-02-10]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/kanada-vztahy-zeme-s-eu-17929.html>

Businessinfo.cz: Japonsko: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled [online]. 2018b. [cit. 2019-02-10]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/japonsko-zakladni-charakteristika-teritoria-18631.html>

Businessinfo.cz: Oficiální portál pro podnikání a export: Japonsko: Zahraniční obchod a investice [online]. 2018c [cit. 2019-01-09]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/japonsko-zahranicni-obchod-a-investice-18632.html>

Businessinfo.cz: Oficiální portál pro podnikání a export: Všeobecná dohoda o clech a obchodu (GATT) [online]. 2002 [cit. 2019-01-10]. Dostupné z:

<https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/vseobecna-dohoda-o-clech-a-obchodu-gatt-7160.html#!&chapter=1>

Businessinfo.cz: Rusko: Vztahy země s EU [online]. 2018d [cit. 2019-02-17]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/rusko-vztahy-zeme-s-eu-19085.html>

Businessinfo.cz: Švýcarsko: Vztahy země s EU [online]. 2018e [cit. 2019-02-17]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/svycarsko-vztahy-zeme-s-eu-17953.html>

CIA.gov: The World Factbook. [online]. 2019 [cit. 2019-02-11]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/resources/the-world-factbook/>

Council on Foreign relations: Abenomics and the Japanese Economy [online]. 2018 [cit. 2019-03-13]. Dostupné z: <https://www.cfr.org/backgrounder/abenomics-and-japanese-economy>

Czech Chamber of Commerce and Industry in Japan: Pozdrav předsedy [online]. 2019 [cit. 2019-03-30]. Dostupné z: <https://www.cccij.com/inpage/cestina/>

České noviny: EU a Japonsko podepsaly dohodu o volném obchodu [online]. 2018 [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/eu-a-japonsko-podepsaly-dohodu-o-volnem-obchodu/1643281>

Dohoda mezi Evropskou unií a Japonskem o hospodářském partnerství. [online]. Úřední věstník Evropské unie, ročník 61, L330, ze dne 27.12. 2018. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, ISSN 1977-0626. Dostupné z: http://publications.europa.eu/resource/cellar/5805924c-09a3-11e9-81b4-01aa75ed71a1.0002.01/DOC_1

Ec.europa.eu: Countries and regions [online]. [cit. 2019-02-10]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries>

EU-Japan Center for Industrial Cooperation: EU-Japan Economic Partnership Agreement (EPA) [online]. [cit. 2019-02-21]. Dostupné z: <https://www.eu-japan.eu/epa-helpdesk>

European Commission: European Community signs a Science & Technology Cooperation Agreement with Japan [online]. Brusel, 2009 [cit. 2019-03-18]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-09-1844_en.htm

European Commission: Obchodní dohoda mezi EU a Japonskem začne podle předpokladů platit v únoru 2019 [online]. 2018f [cit. 2019-03-15]. Dostupné z: europa.eu/rapid/press-release_IP-18-6749_cs.pdf

European Commission: Key elements of the EU-Japan Economic Partnership Agreement [online]. 2018g [cit. 2019-02-21]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-18-6784_en.htm

European Commission: A new EU trade agreement with Japan [online]. 2018h [cit. 2019-03-19]. Dostupné z: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/july/tradoc_155684.pdf

Euroskop.cz: Japonsko [online]. 2018i [cit. 2019-01-10]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9124/sekce/japonsko/>

Euroskop.cz: Věcně o Evropě: Obchodní politika [online]. 2018j [cit. 2019-01-08]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/680/sekce/obchodni-politika/>

Euroskop.cz: Věcně o Evropě: Evropská unie a svět [online]. 2018k [cit. 2019-01-10]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8915/sekce/evropska-unie-a-svet/>

Eurostat - Statistics Explained: Japan-EU – international trade in goods statistics [online]. 2018 [cit. 2019-02-25]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Japan-EU_%E2%80%93_international_trade_in_goods_statistics#Overview

EU - Japan Summit: Joint Press Statement. Brusel, 2001. Dostupné také z: http://eeas.europa.eu/archives/docs/japan/docs/2001_jpr_en.pdf

Evropský parlament: Evropský parlament schválil obchodní dohodu mezi EU a Japonskem [online]. 2018 [cit. 2019-03-15]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/news/cs/press-room/20181205IPR20930/evropsky-parlament-schvalil-obchodni-dohodu-mezi-eu-a-japonskem>

Evropská rada a Rada Evropské unie: Brexit [online]. 2019 [cit. 2019-02-12]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eu-uk-after-referendum/>

Global Edge: Japan: Trade Statistics [online]. 2018 [cit. 2019-03-05]. Dostupné z: <https://globaledge.msu.edu/countries/japan/tradestats>

Idnes.cz: EU loni čelila 205 teroristickým útokům, islamisté byli u šestiny z nich [online]. 2018 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/pocet-teroristicky-utoku-v-eu-2017-europol-statistika.A180620_154057_zahranicni_PAS

International Monetary Fund: IMF DataMapper - Datasets [online]. 2018 [cit. 2019-02-09]. Dostupné z: <https://www.imf.org/external/datamapper/datasets>

IoT Innovation Challenge: Kdy dluhová krize zlomí Japonsku vaz? [online]. 2017 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://roklen24.cz/a/SmQey/kdy-dluhova-krize-zlomi-japonsku-vaz>

Is.mendelu.cz: University information system MENDELU [online]. [cit. 2019-03-07]. Dostupné z: https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=54497

Japan Automobile Manufacturers Association, Inc.: Japanese Automobile and Motorcycle Industry Statistics [online]. 2018 [cit. 2019-02-24]. Dostupné z: <https://www.jama.org/japanese-automobile-and-motorcycle-industry-statistics/>

Japan Chamber of Commerce and Industry in the Czech Republic: Vítejte na stránkách Japonské komory obchodu a průmyslu v České republice [online]. 2016 [cit. 2019-03-30]. Dostupné z: <https://www.nihonshokokai.cz/cs/>

KOCOUREK, Aleš a Jana ŠIMANOVÁ. *Ministerstvo průmyslu a obchodu: Studie dopadů uzavření dohody o hospodářském partnerství mezi EU a Japonskem na ekonomiku ČR* [online]. Technická univerzita v Liberci, 2018 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/assets/cz/zahranicni-obchod/spolecna-obchodni-politika-eu/dohody-ovolnem-obchodu/2018/9/Dopadova-studie-EUJEP-2018-08-26.pdf>

Ministerstvo průmyslu a obchodu: Časté dotazy k vývozu položek dvojího použití [online]. 2014 [cit. 2019-03-30]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/licencni-sprava/mezinarodni-kontrolni-rezimy-zbozi-dvojho-pouziti/caste-dotazy-k-vyvozu-polozek-dvojho-pouziti--6307/>

Ministry of Foreign Affairs of Japan: Japan-Czech Republic Relations [online]. 2017 [cit. 2019-03-18]. Dostupné z: <https://www.mofa.go.jp/region/europe/czech/data.html>

Ministry of Foreign Affairs of Japan: Japan-EC Mutual Recognition Agreement (MRA). Japonsko, 2018. Dostupné také z: <https://www.mofa.go.jp/region/europe/eu/agreement.html>

Patria.cz: Jak Japonsko přijde během 50 let o třetinu obyvatel [online]. 2017 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://www.patria.cz/zpravodajstvi/3502976/jak-japonsko-prijde-behem-50-let-o-tretinu-obyvatel.html>

Quora.com: What percentage of people in Japan speak English? [online]. 2017 [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: <https://www.quora.com/What-percentage-of-people-in-Japan-speak-English>

Studie dopadů uzavření dohody o hospodářském partnerství mezi EU a Japonskem na ekonomiku ČR. [online]. Technická univerzita v Liberci, 2018. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/assets/cz/zahranicni-obchod/spolecna-obchodni-politika-eu/dohody-o-volnem-obchodu/2018/9/Dopadova-studie-EUJEPa-2018-08-26.pdf>

ŠTERBOVÁ, Ludmila. *Technické překážky obchodu v regulaci Evropské unie* [online]. 2014, 101-116 [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: <https://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=se&pdf=104.pdf>

Thomson Reuters Practical Law: Co-operation against anti-competitive activities: EU-Japan agreement. 2003. Dostupné také z: [https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/9-107-1394?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)&firstPage=true&comp=pluk&bhcp=1](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/9-107-1394?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)&firstPage=true&comp=pluk&bhcp=1)

Trade Statistics of Japan: Values by country [online]. 2019 [cit. 2019-03-05]. Dostupné z: <http://www.customs.go.jp/toukei/srch/indexe.htm?M=23&P=1,,,,,,,,,4,1,2017,0,0,0,,,,,,,,,3,200,,,,,,,,,20>

Trade. ec. Europa: Small and Medium - Sized Enterprises (SMEs) Chapter [online]. 2018 [cit. 2019-03-19]. Dostupné z: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/july/tradoc_155714.pdf

Tofugu: Abenomics 3 Arrows Explained [online]. 2014 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: <https://www.tofugu.com/japan/abenomics-3-arrows/>

Velvyslanectví České republiky v Tokiu: Japonsko stoupá ve světovém žebříčku konkurenceschopnosti zemí [online]. 2018 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/tokyo/cz/obchod_a_ekonomika/japonsko_stoupa_ve_svetovem_zebricku.html

World Economic Forum: Abenomics, five years in: Has it worked? [online]. 2018 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://www.weforum.org/agenda/2018/01/abenomics-five-years-in-has-it-worked>

World's Top Exports: Aircraft Parts Exports by Country [online]. 2018 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <http://www.worldstopexports.com/aircraft-parts-exports-country/>

World's Top Exports: Japan's Top 10 Exports [online]. 2019 [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <http://www.worldstopexports.com/japans-top-10-exports/>

Abstrakt

KRAUSOVÁ, Nicola. *Hospodářské partnerství Evropské unie a Japonska*. Plzeň, 2019. 59 s. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta ekonomická.

Klíčová slova: Evropská unie, Japonsko, hospodářské partnerství, mezinárodní obchod

Cílem bakalářské práce je charakterizovat ekonomickou, především obchodní, spolupráci Evropské unie a Japonska a zhodnotit její přínosy pro Evropskou unii i pro Českou republiku. V rámci uvedeného cíle je práce zaměřena zejména na Dohodu o hospodářském partnerství mezi Evropskou unií a Japonskem a její předpokládané dopady na Evropskou unii a českou ekonomiku. První kapitola se věnuje teoretickému vymezení mezinárodního obchodu a obchodní politiky včetně obchodní politiky Evropské unie. Druhá kapitola je zaměřena na ekonomickou charakteristiku Evropské unie a Japonska. V kapitole jsou uvedeny základní informace a statistická data o obou subjektech a jejich zapojení do mezinárodního obchodu. Obsahem třetí kapitoly jsou ekonomické vztahy Evropské unie a Japonska, kapitola hodnotí význam vzájemných obchodních vztahů EU a Japonska pro oba ekonomické celky, a také charakterizuje obchodní vztahy Japonska a České republiky. Zásadní kapitolou bakalářské práce je kapitola čtvrtá, která analyzuje Dohodu o hospodářském partnerství mezi Evropskou unií a Japonskem, vymezuje její obsah a přínosy pro Evropskou unii a Japonsko.

Abstract

KRAUSOVÁ, Nicola. *EU-Japan Economic Partnership*. Plzeň, 2019. 59 s. Bachelor Thesis. University of West Bohemia. Faculty of Economics.

Key words: European Union, Japan, economic partnership, international trade

The aim of this bachelor thesis is to characterize economic, especially business, cooperation of the European Union and Japan and to evaluate its benefits for the European Union and for the Czech Republic. The thesis focuses mainly on the Economic Partnership Agreement between the European Union and Japan and its anticipated impacts on the European Union and the Czech economy. The first chapter deals with the theoretical definition of international trade and trade policy, including the European Union's trade policy. The second chapter focuses on the economic characteristics of the European Union and Japan. The chapter presents basic information and statistical data on both subjects and their involvement in international trade. The third chapter deals with the economic relations of the European Union and Japan, the chapter evaluates the importance of mutual trade relations between the EU and Japan for both economic units, and also characterizes the trade relations of Japan and the Czech Republic. The main chapter of the thesis is chapter four, which analyzes the Economic Partnership Agreement between the European Union and Japan, defines its content and benefits for the European Union and Japan.